JAN 22 1920

Published and distributed under permit (No. 781), authorized by Act of October 6, 1917, on file at the Post Office of Jersey City, New Jersey. — By order of the President, A. S. BURLESON, Postmaster General.

РІК ЗАЛОЖЕНЯ 1893.
„СВОБОДА"
"LIBERTY"
виходить три рази на тиждень
вівторок, четвер і суботу
видає
„УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ"
83 GRAND ST., JERSEY CITY, N. J.
Всї листи, моні-ордери і чеки треба виписувати на адресу „SVOBODA".

СВОБОДА

ESTABLISHED 1893.
„SVOBODA"
("LIBERTY")
THE UKRAINIAN NEWSPAPER
published three times a week
Tuesday, Thursday and Saturday,
by UKRAINIAN NAT'L ASSOCIATION
at 83 Grand St., Jersey City, N. J.
The best advertising medium.
Rates furnished on application.

ОКРЕМЕ ЧИСЛО 4 ЦЕНТИ Урядовий орган Українського Народного Союза — "SVOBODA" — Official organ of Ukrainian National Association. SINGLE COPY 4 CENTS

РІК XXVIII. ДЖЕРЗИ СІТИ, Н. ДЖ., ВІВТОРОК, 20-го СІЧНЯ 1920. ЧИСЛО 9. VOL. XXVIII. JERSEY CITY, N. J., TUESDAY, JANUARY 20, 1920. No. 9.

ПОДІЇ НА УКРАЇНІ.

Большевики загрожують українському і польському фронтам.

БЕРНО (Швайцарія), 18. січня. — Значні большевицькі сили загрожують українському і польському фронтам, як се доносить депеша, одержана нині тутешною українською місією. Генерал Петлюра, український провідник, вибрався на фронт і заноситься на важні мілітарні події, каже депеша.

Економічна ситуація на Україні має добрі вигляди. Помимо довготриваючої війни є там подостатком збіжа, цукру і инших харчових припасів.

Вісти з Української Місії у Вашінґтоні.

Вашінґтон, 16. січня 1920.

Українська Місія у Вашінґтоні одержала слідуючу каблеграму:

ВІДЕНЬ, 14. січня. — Українські повстанці проганяють останки Денікінської армії з України на правий берег Дніпра. Сильні відділи українських повстанців, які тепер є добре зорганізовані, з підмогою галицьких війск і тих жовнірів, котрих Денікін привів на Україну, заняли Одесу. Завдяки великій скількости амуниції, гармат і всякого рода воєнних матеріялів, які попалися в руки повстанців, вони є тепер добре заосмотрені на довший час. Організація сцентралізованих українських повстанців продовжається.

Звіт премієра Клемансо перед французьким парляментом про його поїздку до Лондону, як се було подано в ґазеті „Ле Тем", з 25. грудня 1919.

Між иншим п. Клемансо говорив у своїм звіті таке:

„Я був у Лондоні. Дехто вважає Ллойда Джорджа ворогом Поляків. Се є абсолютно неправдиве. Він одначе признає, що в Східній Галичині є богато Українців, котрі повинні дістати те, що їм належиться. Ми мали довгу розмову. Щойно на передодні мого відізду ми рішилися на постанову, яка може видаватися дрібницею, але вона є першорядної ваги, а саме: заснувати здовж визначених нами границь Німеччини відпорну силу, так необхідну для нашого мира.

„Я був цілковито вдоволений, коли в останній хвили Ллойд Джордж сказав до мене: „Я годжуся з тим, чого ви жадаете. Ви можете запропонувати се Конференції.

„Я вернувся на Конференцію. Я запропонував текст, але я не хотів, аби над ним голосували, доки його не вишлеться наперед до Лондону. На моє велике вдоволенне Ллойд Джордж відповів, що сей текст є далеко красший від того, який я попередно проектував. Вчера над ним голосовано. Принято постанову, що сей артикул, на підставі якого Польща одержала мандат над Східною Галичиною, лишається у „тимчасовім завішенню" — се є слова написані самим Ллойдом Джорджом — і що сей артикул буде знова розважатися.

Відзначеннє проф. Грушевського.

(Спеціяльна кореспонденція до „Свободи").

ЖЕНЕВА, 26. грудня. — Чеська академія наук сими днями повідомила професора М. Грушевського, котрий пробуває тепер у Женеві (Швайцарія), що вона поновила його вибір на свого заграничного члена. Сей вибір має свою історію. В 1913 році ся академія вибрала по одному членови з ріжних славянських народностий. Був то звісний візантініст, директор російського археольоґічного інституту в Константинополі Ф. Успенський з Росіян, проф. М. Грушевський з Українців, проф. Златарський з Болгарів і звісний сербський учений С. Новакович. Членів академії затверджував тоді цісар, і він відмовив затвердження сьому виборови. Незатверджених вибрала тоді демонстративно своїми членами старша ческа наукова інституція — „Ческе Наукове Товариство", котре не потребувало для свого вибору урядового затвердження. Після того, як Чехія звільнилась від чужої власти, члени академії піднесли справу про відновленнє сього вибору Академія перевибрала Успенського і Грушевського і сей вибір увійшов сими днями в силу.

ДО ВІДОМА ЧИТАЧІВ „СВОБОДИ" В КАНАДІ.

Цензура на часописи в Канаді зістала знесена і наша редакція дістала повідомленнє, що з днем 1-го січня 1920 можна висилати „Свободу" до Канади.

Користаючи зі знесення сеї заборони, редакція і адміністрація „Свободи" звертаються до своїх давнійших передплатників, аби вони надіслали на адресу адміністрації свої теперішні адреси для полагодження їх остаючих претенсій, як і для евентуального поновлення передплати.

Наразі висилаємо нашу часопись до декотрих книгарень і читалень канадійських і надіємось, що сею дорогою дійде ся мила вість до відома всіх інтересованих.

Річна передплата „Свободи" для Канади виносить $5.00, піврічна $2.50. Посилати передплату покищо долярами в реґістрованих листах, доки не буде дозволено посилати почтові перекази грошеві.

Адреса редакції і адміністрації:

„SVOBODA", 83 GRAND STREET, JERSEY CITY, N. J.

ВІДОЗВА

до всіх відділових секретарів Українського Народного Союза, організаторів і всіх членів та прихильників нашої найстаршої організації, Українського Народного Союза в Америці.

Отсим подаєть ся до відома, що на підставі ухвали з річного засідання Головного Уряду Українського Народного Союза принимаєть ся нових членів до Українського Народного Союза в місяцях

СІЧНИ І ЛЮТІМ
ЗА ПОЛОВИНУ ВСТУПНОГО

в до відділу на підставі статута даного товариства або їх запавшої ухвали.

Длятого П.П. Секретарі і Організатори Українського Народного Союза повинні напружити свою патріотичну енергію та потрудитись через тих три місяці для добра свого власного товариства, братства чи сестрицтва, а тимсамим і для Українського Народного Союза та подвоїти свій відділ в короткім часі.

Ст. Милянович,
голов. рекорд. секр. У. Н. Союза.

В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ.

ПРОТИБУНТІВНИЧИЙ ЗАКОНОПРОЕКТ.

Сенат ухвалив, щоб виновників карати гривною і тюрмою, а низша палата домагається кари смерти; робітники проти.

ВАШІНҐТОН, 18. січня. — Законопроект сенатора Стерлінґа про бунтівництво, принятий 10. січня сенатом, зістав змодифікований палатою послів.

Законопроект принятий в сенаті говорить, що особа, яка буде підмовляти, аґітувати, голосити, взивати словом чи письмом населеннє Злучених Держав до бунту проти правительства, підлягає гривні 5.000 долярів, або тюрмі на 5 літ, або обом карам нараз.

Сей законопроект, переданий до низшої палати, зістав богато змінений судейською комісією. Комісія додала ще також кару смерти для тої особи, яка провиниться законови про бунтівництво, а також змінила тюрму на 20 літ і гривну на 20.000 долярів.

Законопроект каже, що ґазети мають повне право критикувати правительство, однак не сміють накликувати до насильства.

Американська Федерація Праці віднеслася з протестом до палати послів, заявляючись проти приняття такого законопроекту, і рівночасно зажадала переслухання перед судейською комісією, перед котрою буде арґументувати проти приняття сього законопроекту. Судейська комісія парляментарна згодилася уділити Федерації переслуханне на слідуючий четвер.

ДЕМОКРАТИ МАЮТЬ НАДІЮ НА ПОВАЛЕННЄ ПРОГІБІЦІЇ.

Хочуть ставити „мокрого" Едвардса на кандидата в президенти.

НЮ ЙОРК, 18. січня. — Політики ріжних таборів звернули тепер свою пильну увагу на обід, яким нюджерзські демократи хочуть приняти свого нововибраного ґубернатора Едварда І. Едвардса. Обід маєть ся відбути завтра, у вівторок, в готели „Тріт", Нюарк, Н. Дж. На тім обіді має бути присутний Гомер Кумінґс, дійствуючий голова демократичної партії; Йосиф Тумулти, приватний секретар президента Вілсона; ґубернатор Альфред Сміт, з Ню Йорку, і инші світочі демократичної партії.

Річ лежить в тім, що ґубернатора Едвардса виставляють як можливого демократичного кандидата на президента Злучених Держав. Його кандидатуру найбільше мають попирати власне панове Кумінґс і Тумулти, котрі уважають, що на протипрогібіційній плятформі Едвардс зможе побити свого републиканського соперника.

А що Едвардса трактують поважно яко можливого демократичного кандидата, видно по тім, що „мокрі" демократи Небраски і Айови голосно заявилися за ним. Він одержав просьбу, аби дозволив ужити своє імя в инших стейтах.

Минувшого падолиста Едвардс, як прихильник суфражисток і ворог прогібіції, вийшов ґубернатором стейту Ню Джерзи. У своїх аґітаційних промовах він обіцяв „зробити стейт Ню Джерзи так мокрим, як Аталянтійський океан". Він вже почав в тім напрямі роботу, а коли перейме ґубернаторство, пічне побивати прогібіцію з урядової канцелярії.

Нині Едвард І. Едвардс, ґубернатор Ню Джерзи, є знаний в цілій державі як найбільший прихильник права чоловіка пити де хоче, що хоче і коли хоче. Є правдоподібність, що він буде кандидувати на „мокрій" плятформі, і демократи є певні його побіди. В той спосіб ворожий прогібіції елемент думає уневажнити 18 додаток до конституції Злучених Держав.

ЯК СЕНАТОР ПОЙНДЕКСТЕР РОЗУМІЄ АМЕРИКАНСЬКУ ПОЛІТИКУ.

НЮ ЙОРК, 18. січня. — Говорячи на зборах тутешного републиканського клюбу, сенатор Майлс Пойндекстер, аспірант на кандидата на президента Злучених Держав з рамени републиканської партії, казав, що він розуміє американську політику так, що Злучені Держави не повинні мішатися до справ Европи, а Европа не сміє мішатися до справ Америки.

„Принципи американізму — говорив сенатор — є вимінені в неписаній політиці наших заграничних зносин, так як Монрова Доктрина і Промова Джорджа Вашінґтона. Сі документи стали частиною нашої державної конституції, не в технічнім розумінню, але через се, що нарід вже давно приняв їх за свої. На основі сеї політики правдивий американізм виключає Европу від участи в контролі американських справ, а Америку від участи в европейській політиці".

СЕНАТОР ОВЕН В ОБОРОНІ ПОЛІТИЧНИХ ВЯЗНІВ.

Домагається їх увільнення.

НЮ ЙОРК, 19. січня. — Сенатор Овен з Оклагоми, говорячи нині на зборах провідників нюйорських демократів, домагався увільнення деяких політичних вязнів.

ХОЧЕ ВИБОРНОГО ПРАВИТЕЛЬСТВА.

Сенатор Кенайон хоче, щоб членів кабінету вибирав нарід.

ВАШІНҐТОН, 16. січня. — Сенатор Кенайон, републиканин з Айови, оповістив, що він буде робити старання, аби у Злучених Державах завести таку правительственну форму, що кабінет мавби бути бодай в якійсь части відвічальним перед народом і законодатними палатами.

Заходи в тій справі вже роблено передтим, але вони все якось не увінчались успіхом. За відвічальностю правительства був президент Розевелт і президент Тафт, а також бувший міністер заграничних справ Рут.

Сенатор Кенайон каже, що змагаючася відвічальність за провід правительства потребує, а навіть вимагає, щоби була якась міра відвічальности зі сторони правительства. Конституція каже, що вся відвічальність за екзекутивне поведеннє правительства лежить в президенті.

Сенатор Кенайон каже, що буде впливати на републиканську партію, аби вона зажадала від свого президентського кандидата, щоб він бодай на один місяць наперед подав знати народови, котрих людий він думає покликати до правительства на случай свого вибору. „Кабінет — каже сенатор Кенайон — буде відгравати велику ролю в нашім правительстві. А пропозиція дасть нам більше зарепрезентоване правительство в кабінеті, бо нарід, голосуючи на президента, буде в якійсь мірі голосувати також на членів кабінету".

Колеґії й університети проти Вілсонового мира.

НЮ ЙОРК, 16. січня. — Голосованнє студентів і професорів колеґій і університетів над чотирма пропозиціями в справі мира виказує більшість голосів проти Вілсонового мира.

Інтересованим піддано під голосованнє слідуючі чотири пропозиції:

I. Домагаюся ратифікования мира і Союза Держав без жадних застережень. — Впало 29.-275 голосів.

II. Противлюся ратифікації Союза і Трактату в якійнебудь формі. — Впало 9.566 голосів.

III. Годжуся на ратифікацію Союза і Трактату, але лише з застереженнем Лоджа. — Впало 17.322 голоси.

IV. Годжуся на ратифікованнє через компроміс застережень Лоджа і демократичної партії. — Впало 36.303 голоси.

Так отже за Вілсоновим миром є лише 29.275 університетських голосів, а проти Вілсонового мира є 73.191.

ЗАГАЛЬНІ ВІСТИ.

КАНАДІЙСЬКІ УКРАЇНЦІ СТАВЛЯТЬ СВОЇХ КАНДИДАТІВ.

Хочуть вибрати своїх послів до манітобського сойму.

ВІННІПЕҐ, 18. січня. — Українські й инші кольоністи в Манітобі почали орґанізуватись і будуть ставити своїх власних кандидатів при надходячих провінціональних виборах. Кажуть, що робітничі елементи дадуть їм свою поміч при виборах.

КЛЕМАНСО ПРОВАЛИВСЯ ПРИ ВИБОРАХ У ФРАНЦІЇ.

Президентом републики вийшов Дешанель.

ПАРИЖ, 17. січня. — При виборах на президента Французької Републики побідив Павло Дешанель, великий противник теперішного премієра Жоржа Клеманса, з котрим він 26 літ тому зводив поєдинок на шаблі. На 900 голосів в парляменті Дешанель одержав 734.

Побіда Дешанеля і провал Клеманса є великим ударом для теперішної французької політики і для мирової конференції. В кругах мирової ради є переконаннє, що її робота здержиться на довший час через те, що Дешанель не згодиться, аби Клемансо продовжав дальше провадити внутрішну і заграничну політику Франції.

Дешанель є представником лівих ґруп французької суспільности. За ним голосували при виборах всі соціялісти, републикани і радикали. Найголовнійшою підпорою Дешанеля був і є бувший премієр Бріянд.

Клемансо уступив з премієра.

ПАРИЖ, 18. січня. — Премієр Клемансо. дізнавши несподіваної невдачі при виборах президента Франції, уступив нині з цілим кабінетом. Президент Поанкаре приняв резиґнацію і поручив ґубернаторови Альзац-Льотаринґії, Александрови Міллерандови, сформувати нове правительство.

АНТАНТА ЗНОСИТЬ БЛЬОКАДУ РОСІЇ.

У торговельних зносинах не хоче мати нічого з правительством, лише з кооперативами.

ВАШІНҐТОН, 16. січня. — Міністерство загр. справ оповістило нині слідуючий урядовий комунікат, виданий Найвисшою Радою в Парижи:

„Щоби поладнати нещасне положеннє населення у нутрі Росії, яке є тепер позбавлене всяких фабричних продуктів з заграниці, Найвисша Рада, по перегляненю звіту комісії, назначеної для розваження поновного навязання деяких торговельних зносин з російським народом, постановила дозволити на обміну товарів між російським народом і союзними та невтральними державами.

„В тій цїли вона рішила дати від себе полекшу для російських кооперативних орґанізацій, які стоять в безпосередних зносинах в цілій Росії, аби вони могли приготовити імпорт одіжи, медецин, рільничих машин і инших конечностий в заміну за збіже, лен і инше, чого там є надвишка.

„Сей уклад не означає зміни політики союзних правительств супроти савєтського правительства".

КРИТИЧНЕ ПОЛОЖЕННЄ ЕВРОПИ.

Коли Німеччині забракне хліба, там вибухне революція.

БОСТОН, 16. січня. — Френк Вандерліп. бувший президент Нешенел Сіти банку в Ню Йорку, говорячи в Бостонськім Міськім Клюбі, сказав про положеннє в Европі таке: „Я обсервую, що загальне положеннє Европи є дуже критичне. Їй бракує поживи, а се буде тягнутись так довго, як довго вона не буде могла взятись за роботу, аби виміняти поживу за мануфактуру.

„Европа не може ніяк вижити тепер зі свого поля, і промисл є для неї конечний. Правительство кождої держави покриває свої недобори друкарською машиною, котра виробляє для нього гроші, котрі також служать йому яко дохід. Европі приходиться тяжко стрічати се положеннє, бо вона не має нічого, що моглаб виміняти за сиравець.

„Німецьке правительство, як кожде инше правительство, доплачує свої гроші за пшеницю для населення. Бушель пшениці в Німеччині коштує в золотій валюті 32 центи, а фунт хліба коштує один цент, в золотій валюті. Колиб правительство заперестало субвенціонувати своїми марками пшеницю, там сейчас вибухнулаб революція".

ФІНАНСОВЕ ПОЛОЖЕННЄ ПОЛЬЩІ.

Їй грозить державне банкротство; українських гроший курсує там 200,000.000 карбованців.

НЮ ЙОРК, 16. січня. — Фінансове положеннє нової польської держави представляється в дуже прикрім стані. Що найважнійше — є там дуже много ріжних монет, які не дасться ще скоро усунути з краю. Але найприкрійшим робить се положеннє та обставина, що Польща має тепер на собі 13 ріжних довгів у инших держав, за які має платити ріжні податки і додатки до податків.

З тих ріжних родів гроший є отсі: 1) польські марки, знані в Польщі яко „костюшки", їх є 500,000.000; 2) німецькі марки, випущені в Польщі окупаційними властями на суму 1.-200,000.000; 3) австро-угорські корони, котрі курсують в Галичині і Холмщині, і є їх 6.000,-000.000; 4) царські рублі, котрих є понад 1.000,000.000, і рублі Керенського, котрих є около 1.500,000.000; 5) українські гривні і карбованці, котрих є около 200,000.000 карбованців. — Крім того инших гроший, котрі мають малу або не мають жадної вимінної вартости, є в Польщі на суму около 3.000,000.000 марок.

Хотячи позбутися всіх тих чужих гроший, Польща мусить затягнути десь велику позичку. І в тій справі вона власне відноситься раз-враз до Злучених Держав і до Франції, але зі Злучених Держав поміч не приходить. Поляки мають більшу надію на Францію і приготовляються затягнути позичку в Парижи, там її таки ульокувати, а в себе видати власну монету, вартости французького франка і в той спосіб позбутись усіх чужих гроший.

До того прикрого фінансового стану Польщі прилучаються ще й великі заграничні довги, які затягнула нова польська република. Ті довги сягають до суми 5.728,000.000 марок, і на них складаються: 929.-000 фунтів штерлінґів довжних Англії, 114,000.000 франків довжних Франції. 143,000.000 долярів довжних Злуч. Державам. 6,500.000 лірів довжних Італії, і 17,000.000 фльоренів довжних Голяндії.

З усього повисшого можна тепер представити собі, чому польська марка стратила вартість на нюйорській біржи, котра платить нині 80 центів за 100 польських марок.

Антанта стратила надію на реакцію.

ЛОНДОН, 16. січня. — Урядову опінію британського правительства щодо останних подій в Росії можна розпізнати по редакційній статті ґазети „Дейли Кронікл", яка стоїть в тісних зносинах з Ллойдджоорджовими кругами і яка сильно попирала політику спомагання антибольшевицьких Росіян. „Кронікл" стратила тепер цілковиту надію на Юденіча і Денікіна, подаючи за причину їх невдачі „їх немудру і неліберальну політику, яка не хотіла признати независимости російських пограничних держав, котрі через се не могли йти спільно разом з ними".

З боротьби Словаків проти Чехів.

ВІДЕНЬ, 15. січня. — Стефан Івенка, богатий дідич в Гонті, на Словаччині, пострілив себе слідуючого дня, коли ческі власти арештували його за пропаґанду, змагаючу до боротьби Словаків проти Чехів. Івенка каже, що Чехи хочуть зробити Словаків своїми рабами.

Кайзер хоче бути судженим в Римі.

ЛОНДОН, 16. січня. — Вільгельм Гогенцолерн, бувший кайзер Німеччини, буде домагатись, аби суд над ним відбувся в Римі, замісць в иншім місті. Також буде домагатись, щоб замісць антанти судив його міжнародний трибунал.

Царгород остане при Туреччині.

ПАРИЖ, 13. січня. — Премієри Анґлії, Франції й Італії, на нарадах в справі полагодження статута Туреччини, порішили, аби Царгород остав під юрисдикцією Туреччини, яка має згодитися на великі концесії в адміністраційних реформах.

СКЛАДАЙТЕ ЖЕРТВИ НА ПІВМІЛІОНОВИЙ ФОНД ДЛЯ ОБОРОНИ І НА ПОМІЧ НАПАДЕНІЙ ГАЛИЦЬКІЙ УКРАЇНІ!

ЖЕРТВИ ПОСИЛАТИ НА РУКИ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО КОМІТЕТУ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ, НА АДРЕСУ КАСІЄРА: REV. NICHOLAS PIDHORECKI, 22 EAST SEVENTH STREET, NEW YORK CITY, А ЧЕКИ І МОНІ-ОРДЕРИ ВИПОВНЯТИ: UKRAINIAN NATIONAL COMMITTEE OF THE UNITED STATES.

"SVOBODA" (LIBERTY)

Ukrainian newspaper published three times a week: Tuesday, Thursday, and Saturday by Ukrainian National Association at 83 Grand Street, Jersey City, N. J.

ESTABLISHED 1893

VLADIMIR B. LOTOTSKY, Editor-in-Chief.
ANDREW SAWKA, Business manager.

Entered as second-class matter March 30, 1911, at Post Office at Jersey City, N. J., under the Act of March 3, 1879.

Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in section 1103, Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION:		ПЕРЕДПЛАТА:	
United States:		**в Злучених Державах:**	
year	$3.75	на рік	$3.75
months	$2.00	на пів року	$2.00
months	$1.25	на 3 місяці	$1.25
Jersey City and to foreign countries:		**В місті Jersey City і за границю:**	
year	$5.00	на рік	$5.00
months	$2.50	на пів року	$2.50
months	$1.50	на 3 місяці	$1.50
Single copy 4 cents.		Поодиноке число 4 центи.	

За кожду зміну адреси платить ся 10 центів.

Адреса: SVOBODA, 83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Телефон Адміністрації і Редакції — 498 Montgomery.

Телефон Гол. канцелярії Укр. Народного Союза — 1838 Montgomery.

Всі моні-ордери і чеки треба виписувати на адресу "Svoboda".
При висиланю замовлення належить долучити моні-ордер або чек.

За всі оголошення поміщувані в „Свободі" редакція не відповідає.

ПО РІЧНОМУ ЗЇЗДІ У. Н. КОМІТЕТУ.

В днях 15. і 16. с. м. відбувався в Ню Йорку, в готелі Пенсилвенія, перший Річний Зїзд Українського Народнього Комітету в Злучених Державах.

В зїзді взяло участь кількадесять членів Ширшого У. Н. Комітету і делеґатів місцевих У. Н. Комітетів, з ріжних місцевостий і з найдальших українських кольоній в американській републиці.

Ширший звіт про наради буде поданий в протоколі, який розішле українським часописям Канцелярія У. Н. К., а тут подамо тільки коротко наші гадки про зїзд і його головні постанови.

Наперед треба ствердити, що всі учасники зїзду підносили, що У. Н. Комітет за рік своєї діяльности (Річний Зїзд відбувся **якраз в** перші роковини торічного Народного Зїзду, який був в днях 16. і 17. січня 1919) зріс у **незвичайно велику силу** серед української іміґрації на землі Вашінґтона; що він **зорґанізував майже весь** український загал в сій републиці, та що виказав **велику діяльність і значні успіхи** сеї діяльности. Се було признанне для цілого У. Н. К., як для центральної Екзекутиви так і для всіх місцевих У. Н. Комітетів.

Другою відрадною проявою зїзду був хід нарад самого зїзду. Промови, бесіди і голоси в дискусії та взагалі цілі наради показали, що американські Українці цілком **дозріли до політичної праці і діяльности.** Хід нарад зїзду виказав повну політичну зрілість його учасників. Промови, наради і дискусії були дуже поважні, серіозні і розумні. Як много вони відріжнялись від колишніх бурливих, сварливих та часто бізцільних і безплідних українських зїздів в Америці! Се вказує, що ті безуспішні спори з минувшини таки чогось навчили американських Українців. Вони нарешті пізнали, в чому є недостачі і пізнали теж, кудою слід іти у народній роботі, для добра всього українського загалу в Америці і для визвольної праці для України. Можна сміло сказати, що американські Українці виробились політично, та що на будуче вони будуть великою помічною силою в будові української народньої републики.

Третьою відрадною проявою зїзду була **єдність.** Особливо треба зазначити, що не було стремління до спорів або розбиття; дійсно **не було жадного нахилу до нищення громадського українського діла,** але навпаки, цілий хід нарад показав, що на зїзд приїхали самі тільки громадські будівники, такі громадяни, котрі хотіли тільки і єдино **будувати, творити і скріпляти** українське громадське життє. У всіх була видна тільки охота до **конструктивної** (творчої) праці, а повна нехіть і відраза до усякої **деструктивної** (руйнуючої) праці. Се великий успіх і поступ від недавнього минулого і показує також на громадянську зрілість і виробленість.

Поступ серед американських Українців видно і в тім, що вони стають дійсними горожанами сеї републики, пізнають щораз більше її життє і культуру та цивілізацію. Бувало колись Українці на своїх зїздах в Америці радили тільки самі і лише у своїй українській мові, а нині вже радять **разом з Американцями і в мові американській.** Мало не половину Річного Зїзду У. Н. Комітету забрали **промови Американців, між ними і визначних урядових осіб, а також і англійські бесідники в дискусії.** Заінтересованне Американців нашим життєм, а зацікавленнє Українців життєм Америки є великої ваги для одних і других, а особливо для Українців, котрі дуже богато доброго можуть навчитись з вельми розвиненого і богатого громадського життя сеї републики, куди приїхали глядати красшої долі і волі.

Дальше слід піднести повне зрозуміннє **демократизму** на зїзді. Всі розуміли, що американські Українці се самі **робітники,** без огляду на те, хто яку роботу робить, чи се праця руками, чи умом. Всі розуміли, що в дійсному і здоровому демократизмі і в поступі українського народу лежить його будучність, його красша будучність і воля. Всі готові працювати для України, якою буде правити весь народ, значить селяни і робітники, а не пани і всякі можновладці, чи то чужі чи свої.

Щодо загально-української політики не було двох думок. Весь зїзд стояв при одному кличі: **вільна, самостійна, зєдинена Україна.** Зїзд не осуджував промахів української політики в Европі, бо знав, що в початках будови держави, і ще в таких трудних відносинах, тяжко оминути промахи, але **заявився за підпиранием визвольних змагань цілої України від Карпат по Кавказ.** Підпиранне мусить бути постійне і тривке, бо всяка слабосильність чи уступчивість шкодить народній справі.

Замітно, що **25-літна неволя,** яку хотіли би пробувати аліянти наложити на Галицьку Україну, **не зломила духа в учасників. Ніхто не вірив, аби Ляшня змогла удержати ярмо на нашім краю.** Всі заявлялись за тим, аби боротьби не спиняти ні на хвильку, але все її більше і більше скріпляти, поки Галицька Україна не буде знова вільною та поки знову не злучиться з Україною придніпрянською. Сей обовязок передівсім повинні на себе взяти Українці в Злучених Державах і в Канаді.

Велику вагу мав і сей факт, що **канадійські Українці** прислали на зїзд свого делеґата із заявою, що стають разом з американськими до праці і боротьби за визволеннє Галицької України та за освободженнє цілої української народньої републики. Коли сю заяву зложив представник канадійських Українців **д. Фодчук,** збори привитали його грімкими оплесками і висловили свою однодушну згоду на спільну працю для одної спільної цілі.

* * *

Зїзд висловив повне й однодушне **признанне Екзекутиві У. Н. Комітету** за її дотеперішну діяльність і при виборах її знова однодушно вибрав наново в повному попередному складі.

Контрольна комісія, яка сконтролювала книговодство касієра **о. Миколи Підгорецького,** ствердила, що найшла його в найліпшому взірцевому порядку і **висловила йому особливе признанне.**

* * *

Найважнійшою постановою зїзду є **основанне Українського Запомогового Комітету на Злучені Держави.**

Зїзд запросив на наради **д. Юліяна Бачинського,** голову української місії у Вашінґтоні для порозуміння і спільної акції в сій справі. Зїзд показав велику охоту до порозуміння і уступчивість, однак мимо того д. Бачинський не хотів згодитись на співділанне, а заявив, що лишається з комітетом пана Сіменовича з Шікаґо. **З уваги на те Річний Зїзд У. Н. Комітету постановив основати один загальний Український Запомоговий Комітет на Злучені Держави, і запросити до праці всіх Українців без огляду на якінебудь ріжниці.**

Урядові американські представники, **п. Ріґ і п. Гартіґен** виголосили на тему Українського Запомогового Комітету промови і обіцяли занятись його зорґанізованнєм. **Вони запросять до нього також визначних Американців, котрі будуть спільно працювати з Українцями.** Жертви буде Український Запомоговий Комітет збирати серед Американців і Українців, а будуть іти тільки на поміч українському народови в Галичині і на Україні.

О. Филимон Тарнавський, український парох з Клівленд, Огайо, котрий був делеґатом клівлендського У. Н. Комітету, бачучи неохоту зі сторони д. Бачинського приступити до спільного і загального Українського Запомогового Комітету, заявив, **що виступае з комітету пана Сіменовича і зрікається уряду касієра в тім комітеті.**

Зїзд приняв сю заяву грімкими оплесками і запросив о. Тарнавського до праці в Запомоговому Комітеті, основаному на Зїзді.

* * *

Доси У. Н. Комітет виказав, що зорґанізував чотири департаменти своєї діяльности, а саме:

Канцелярію У. Н. Комітету.
Пресове Бюро в Ню Йорку, з філією у Вашінґтоні.
Американсько-Українське Бюро (Ексчендж).
Друкарню.

Однак громадське життє щораз поступає і розвивається і тому американські Українці мусять теж поступати та іти за другими розвиненими народами.

Другі народи в Америці мають свої банки вже здавна, а Українці доси на сім полі занедбані і помагають до розвитку польським або иншим чужинецьким банкам.

Отже по довших нарадах **постановлено основанне українського банку в Злучених Державах,** що дуже богато причинить ся до економічного розвитку і поступу української іміґрації в сій републиці.

Також поручено Екзекутиві У. Н. Комітету занятись **видавництвами** в мові анґлійській і українській і по змозі серед корисних обставин приступити **до видавання українського дневника в Ню Йорку.**

Учасники Зїзду розходились з переконанием про великий успіх нарад і з надією на ще більші успіхи праці українського загалу в сім році.

ЯК ГОСПОДАРУЮТЬ ГАЛИЦЬКІ ПОВІТОТІ РАДИ?

(З львівського Українського дневника „Вперед").

В польській пресі ведеться тепер дискусія над орґанізацією адміністрації. Всі неупереджені, справді демократичні голоси з ріжних партій домагаються знесення, орґанізуючи нову адміністрацію краю, теперішних рад повітових; бо „ґосподарка саморжондна рад повятових завйодла зупелне". Проти сего зовсім слушного та вповні оправданого домагання виступили передівсім самі найбільш інтересовані і повітові матадори та всім силами борються за затриманнєм повітових рад.

На чолі тих борців за повітові ради стає наш добрий знайомий, секретар львівської повітової ради Теофіль Мерунович, який старається в найбільш ідеальних та рожевих красках представити заслуги та патріотизм тих інституцій.

Чи справді так воно є? Повітові ради, „Powiat", як називали ті інституції наші мужики, се найбільш зненавиджені в краю інституції. Виборча ординація не давала можности зробити їх справдішними виразниками населення. Се була виключна домена ґалицьких шляхтичів. Величезна більшість мужицтва, міста, які не на основі загальних виборів, а делеґованнєм висилали там своїх делеґатів, а головно промисловий пролетаріят, не мали найменшого впливу на господарку тих інституцій. Були підчинені контролі повітових рад наші села, платили величезні додатки до податків на цілі тих рад, але користи з них не мали ні села ні галицькі міста.

Збанкротовані дідичі, люде, що не вміли та не могли господарити на своїм, що промарнували власний маєток, з правила ставали маршалками повітової ради та марнували і розтрачували маєток цілого повіту.

Як виглядала та господарка, се найкраще показують числа статистики:

Беремо дані за 1911 рік. Всі повітові ради в Галичині видали в тім році 21,816.000 корон. Сума доволі показна і нею можнаби в краю зробити богато корисного. Але як їх розділено: на дороги (знані польські дороги) видано 49.3 проц., на осьвіту 1.9 проц., на санітарні цїли 0.9 проц., на регуляцію рік 0.7 проц., на позички (звіт каже, що на покриттє хлопських дахів черепицею) 2.9 проц., на кошти адміністрації 14.3 проц., на купно ґрунтів 1.6 проц., на сплату довгів і зачети 15.3 проц., а решта на заплату податків і довгів.

Сей звіт говорить аж надто проречисто, куди йшла господарка галицьких повітових рад.

Розмірно великий процент видатків на дороги говоривби про незвичайну дбалість за добру комунікацію. Та в практиці воно вигладає зовсім інакше. Галицькі польські дороги є знані в цілому світі. Дорогу роблено звичайно тільки до двора дідича, який був або сам маршалком повітової ради або вистарався про те у свойого сусіда маршалка на те, щоби піднести вартість та рентовність свойого фільварку.

Як виглядають дороги по наших селах, се аж надто відоме, на сьому терпить нині довіз средства поживи та загалом комунікація в краю.

1.9 проц., видатків на освіту, в краю анльфабетів, яким є Галичина, се аж надто добре характеризує тенденцію галицьких повітових рад. Шляхті, яка опанувала повітові ради, а з ними й сільське життє, залежало на тім, щоби в темноті затримати населеннє, щоби не могло провірити її господарки, щоби не вміло пізнати хиб.

Ненависть, що виявилася у фільософічній пословиці шляхти: для хлопа досить ціпа, плуга та гною, а не треба йому ґазет та університету, та бездумна ненависть, казала повітовим радам видавати на освітні цїли в краю аж 1.9 проц. всіх видатків цілого буджету.

Те саме треба сказати й про видатки на санітарні цїли. Галичина під тим оглядом найбільше занедбана країна на цілому світі. Вже саме темне населеннє чує нехіть до лікарів, бо не розуміє та не відчуває їх потреби.

Шпиталів у нас обмаль, а ті, що є, се наруга та прямо пострах для нещасного населення. Тисячі гинуть рік річно на епідемії тифу, червінки, шкарлятини, сухіт і т. д. Діти, жінки при породах лічаться у бабів ворожок та обманців ворожбитів, а край видає смішно малу цифру, бо аж 0.9 проц. всіх видатків на санітарні цїли.

Се вже не недбальство, не клясовий еґоїзм, але простий злочин; се свідомий морд, доконуваний на нещасному населенню цілого краю.

Смішним є видаток на реґуляцію рік, бо аж 0.7 проц. Галичина се країна, в якій якби належито зужито та вихіснувано водні сили наших гірських рік та потоків, — то се значно причинилосяби до зросту промислу. Шляхта з повітових рад, з розмислу побоючися втратити своє політичне становище, не могла допустити до зросту промислу в краю, бо се ввелоби в політичне життє нові елементи, які могли положити кінець пануванню та супремації шляхти.

І другі видатки буджетту повітових рад говорять про еґоїстичну, виключно клясову господарку шляхти на шкоду цілого населення.

Побиватися за затриманнєм повітових рад, до яких населеннє не має найменьшого довіря, не буде ніодна дійсно демократична партія. Галицьке населеннє, а передівсім соціялістичний український пролетаріят з радостю повитає цілковите знесеннє зненавиджених повітових рад.

Вже найвищий час, щоби ті твердині галицької шляхти, заборола феодальних панщизняних відносин, зникли зовсім.

Демократичні филі, що широко несуться нині по світі, повинні раз на все безповоротно змести з лиця землі галицькі повітові ради.

Се найгорячіще домаганне всіх демократичних та щиро народніх сторонництв.

АМЕРИКАНСЬКИЙ ЧЕРВОНИЙ ХРЕСТ ЗА ГРАНИЦЕЮ.

(Діяльність Американського Червоного Хреста в Европі і Азії — промова директора заграничного відділу Ф. П. Кепеля на засіданю Головного Комітету, 10. грудня 1919).

Ні за пятнайцять мінут, які мені призначено нашим предсідателем, ні навіть за пятнайцять годин не можливо розказати цілу історію заграничної діяльности Червоного Хреста. Я й не думаю, що була би велика користь з того, якби в ту чверть години зібрати всю велитенську масу нашої статистики. І тому я буду старатися відповісти лише на кілька загальних питань, які здається є у всіх вас на умі: Чому саме Червоний Хрест має стільки роботи за границею? Адже наші жовніри і земляки майже всі вже дома. Звідкіля ми беремо засоби на ту роботу? Чи стає їх нам і чи досить в нас сил?

Найліпшим свідоцтвом потреби і жизнености нашої праці може бути факт, що вашінґтонські власти ще в літі рішили були її зупинити, а проте знаємо всі, що вона продовжається і всею силою поступає вперед. Дійшли ми до неї зовсім природною дорогою. Розуміється, Червоний Хрест вібрав свої фонди і пішов до Европи головно тому, щоби помагати нашим американським жовнірам і морякам. Але хоч ми самі не боролися, то ми й собі горячо бажали причинитися до побіди у війні. І скоро показалося, що Червоний Хрест може у великій мірі піддержати і скріпити боєву силу французьких і італійських жовнірів, помагаючи їх жінкам і дітям за фронтом.

Так почалася наша цивільна робота по цілій Европі і на далекій Сибірі. В часі підписання розєму Американський Червоний Хрест здобув собі вже чудову славу тим, що гоїв не лише рани здобуті в бою, але й скровавлені серця. Зовсім природна річ, що Мирова Конференція звернулася до нього, не лише щоб продовжати працю в визволених сторонах Франції і Бельгії, але й послужити нашим союзникам в Сербії і Румунії та помогти завести лад в нових державах: Чехії і Польщі. І зовсім природна річ, що Червоний Хрест приняв звернений до нього призив.

Одначе вкінци весни здавалося, що нам не стане гроший на постійну роботу за границею і що 1. липня прийдеть ся її закрити.

Та наші власти не числилися з нашими робітниками Червоного Хреста в Европі й Азії. В своє завданнє вони вкладали не лише свій ум, але й свої серця. І коли ми хотіли кінчати роботу, то з усіх сторін почули від них одно: прийдіть і подивіться, що ми робимо. І коли ми прийшли і подивилися, то найбільш уперті з нас голосували, щоб збільшити фонди на тусаму роботу, яку ми бачили.

Ми могли виконати нашу сегорічну програму перше всего тому, що скора демобілізація лишила нам фонди і припаси, які ми ховали для наших власних жовнірів. З продажі военних засобів у Франції ми зискали доволі значні суми гроший. Окрім того ми одержали від секретаря війни, з дозволу конґресу, велику надвишку медичних засобів в армії. І вкінци наші люди помагали собі в своїй праці дуже зручно, перероблюючи всякий военний матеріял для потреб потерпівшого населення.

Наша орґанізація представляється в головнім начерку так: Центральний офіс в Парижі діяльности у всіх країнах, за виїмком Сербії, затверджує буджет, призначує персонал і розділяє припаси. В країнах, як напр. Польща, де грозить голод і пошести, наша праця зростає дуже скоро. В Чехословаччині й Італії вона майже скінчена. Окрім того маємо тимчасові місії Червоного Хреста, як напр. для нашого війска в Арханґельску або для російських бранців у Німеччині. Недавно ми завезли кілька поїздів з медичними засобами до Відня і Будапешту. Врешті висилаємо комісії для вступних приготовань в тій чи другій країні. До кубанської области ми вислали три поїзди з ріжними припасами. Наш представник тільки що вернувся з України. Ми самі не працюємо у Вірменії, але даємо і свою пайку для поправи страшних відносин в тім краю.

Здається, нема слів похвали для наших робітників Червоного Хреста. Треба тямити, що їм приходиться працювати в країнах до краю зруйнованих війною. Многим нашим робітникам прийшлося переживати високо драматичні пригоди — як у війні — як напр. принятє Греків утікаючих з Болгарії в Македонію, боротьбу з холерою в Харбіні або з тифом у Галичині. Богато їх неустанно стоїть під огнем, бо хоч в теорії вже є мир, але на практиці мира в Европі ще далеко нема.

В усій тій роботі Американський Червоний Хрест не стоїть самотою. Ми приймаємо участь в орґанізації загального Союза Товариств Червоного Хреста. Ми стоїмо в тісній звязи з Американською Запомоговою Орґанізацією (Гувер) та з усіми народами і правительствами. Ми порозуміваємося також з ріжними американськими добровільними орґанізаціями.

Я обіцяв вам не мучити вас статистикою і додержу слова, але шоби ви могли уявити собі розмір нашої діяльности, скажу лиш те, що тепер у заграничній службі Американського Червоного Хреста працює звиш 1.200 американських мущин і женщин, і шо наш буджет доходить до 18 міліонів долярів, до котрих треба ще добавити припаси Червоного Хреста, шо були призначені для наших жовнірів, і медичні засоби передані нам з армії, що разом представляють теж вартість яких 15 міліонів. То виглядає дуже велика сума, але на ділі ми доторкнулися лише самої поверхні великої нужди на всім світі.

Такогосамого буджету на слідуючий рік ми не можемо робити. Раз, що ми не будемо мати вже тихсамих гроший і припасів, а друге, ситуація в сім році буде вже инакша. Нужди і потреб ще всюди буде досить, хоч і не стільки як в минулім році, але до сего часу розвинеться вже Міжнародний Союз Червоного Хреста і самі окремі народи зорґанізують вже свої товариства. Звісно, ще кілька літ прийдеться й нашому Червоному Хрестови сповняти свою службу за границею.

Вкінци, не думайте, що з усего, що робилося, ми зовсім задоволені. Бували помилки, навіть великі. Але памятайте, що Червоний Хрест є людська інституція і що всі люди помиляються. В кождім разі з наших помилок ми вчимося.

HONOR TO THE UKRAINIANS.

We have on several occasions given extracts from articles by M. Shoulgin (the notorious Pan-Russian), published in his organ, "Kievlianin." He doesn ot usually show much sympathy with the Ukrainian people, and is always reproaching them in their tendency to separatism. It is rather surprising, therefore, that he should write an article entitled "Honor to the Ukrainians," in which re expresses his delight with the indomitable spirit of that people, as may be seen from the following extract:—

"There is a legend about the so-called immortal Cossack; those Cossacks who have been killed in battle; which says that, after their death, they rise eight times to fight. Present events go far to prove this.

"During the war the Germans occupied many lands, but where did the people revolt against them? Not in proud Belgium, nor in re-born Poland. Only the Ukrainians had enough moral strength to refuse to submit to their conquerors.

"The revolt of the Ukrainian peasantry against the Germans went on unceasingly. The Ukrainians have proved the right to boast of their unconquerable spirit, for they did not even submit to the Bolsheviks, but are continuing to fight them under the banner of either Petloura or various Atamans, such as Sokolovsky, Anhel, Zeleny, Gregorieff, and others."

Shoulguin might add to the above that the Ukrainians will never bow their necks to the yoke of the Pan-Russians.

А. Хомик.

РІЧНИЦЯ.

Рік тому авторові цих рядків приходилось сидіти в одній з найстрашніших київських тюрем, куди неначе в вонючу і мокру яму кидано тільки злочинців, засуджених на смерть — в „Косому Копанірі".

Було нас там біля восьмедесяти душ, між ними дві жінки. Ріжношерстна публика. Побіч найвищої інтелігенції: професорів університету, визначних журналістів, високих урядовців українських міністерств, інжінерів, — безграмотні „закладники" з околичних сіл і робітники. Був між ними також один народний комісар першого петербурського складу совнаркома після большевицького перевороту 1917 р.

По національному складу, звичайно, найбільше Українців. Одначе були Жиди, переважно Богу душу винні, і переловлені зелізничою гетьманською державною вартою червоноармейці.

Богато прийшлося передумати і перебалакати в понурі дні і ще більше в понурі ночі в душних, вонючих казематах. І тільки посидівши (що правда недовго, бо тільки три тижні) в тюрмі, автор сих рядків зрозумів, яке величезне політично-виховуюче значіння має російська тюрма. Річ в тім, що вона уладжена демократично. Там не відділюють сметанки від демосу; тойсам тюремний сморід і ті самі плюгаві комахи творять одну з найкращих підстав для психольоґічного зближення інтеліґентів, селянства і робітництва. І тільки тоді автор сих рядків зровумів могутність і невмиручість українського руху й українського народа, як сірого героя сього могутнього руху. Ось з нами сиділи „дядьки" з під київськи хсіл з Борщагівки, Святошина і т. д. Приходилось з ними розмовляти; яка упевненість в перемозі, яка бадьорість, яка холоднокровність, який спокій, змішаний з іронічною погордою до слабих противників „добровольців", які, користуючись хвилевою перемогою в околицях Києва, думали, що їм вдалося закувати на віки в кайдани титана — народ.

Таких тюрем на широкій і далекій Україні богато богато. І за проклятої памяти панування Скоропадського всі вони були переповнені меньше-більше таким самим людом. З такої гетьмансько-німецької тюрми вийшов і Симон Петлюра, голова повстання, який давав знати про себе ревом гармат і трiскотнею кулеметів. І саме сей рев, ся тріскотня кулеметів, ся дика симфонія бою бреніла для нас вязнів, як найкраща музика. Імя Петлюри в кожного на устах.

Тюремна творчість складає про нього пісні:

Скоропадський Павлуча,
куди котишся?
Попадеш до Петлюри
не воротишься —

лунає з усіх камер. Одно слово, авторові сих рядків приходиться сконстатувати, що за весь час свого життя не пережив таких хвилин великого душевного підйому, як саме в душних, темних, мокрих казематах, „Косового Копаніру". Тільки в сій страшній тюрмі зрозумів він, як нерозривно приросло його серце, як нерозривно привязались його стремління, його думки, ціла його воля до рідного краю і рідного народа.

Місячний період повстання Петлюри був неначе переломовий в цілім могутнім українськім руху.

Він мав за собою вже майже два роки бурхливого життя. На самім початку революції — революційний романтизм, безліч вуличних „мітінґів" і „мітюшків", — період сформовання Центральної Ради, котра здобуває щораз то твердший ґрун в народі, аж до захоплення нею знову таки в осені, в листопаді, усієї влади на Україні. Тоді кінчається романтична фаза і починається тверда і завзята боротьба з метою закріпити здобутки революції. Тоді загально-російська революція розбивається на ряд національно-соціяльних революцій, з котрих найважніша українська. І тоді вже починається національна суперечка поміж двома великими народами: московським і українським. Московський народ, теоретик якого Ленін показався, як свідчить видана в 1917 р. його книжка: „Государство и революція", прихильником централізму, який мав проявитися в одностайнім шабльоні Рад селянських, військових і робітничих депутатів. Большевицькі аґітатори, особливо київська ґрупа Пятакова, аґітувала, щоби систему Революційного Парляменту — Центральну Раду, замінити системою Рад. Виборча ординація, предложена большевиками, давала до Рад далеко більше мандатів міському пролетаріятові, як селянству, котре на Україні, виключаючи буржуазію, налічує більше як 80 відсотків. Скликане при кінці листопаду представництво селянства з цілої України, відкинуло на зібранню в опернім театрі пропозицію большевиків і одноду шно станув по боці Центральної Ради. Тоді большевики післали свою червону ґвардію на Україну і зорґанізували радянську владу в Харкові на чолі з Медведевим. Похід на Україну продовжався. Мирові переговори в Берестю Литовськім відбувалися під акомпаніямент реву гармат, які обстрілювали стару українську столицю на протязі одинадцяти днів. В лютім 1918 р. большевики зайняли майже цілу Україну за винятком Східньої Волині, куди до Житомира перенісся український уряд з рештками українських військ. Пізніше того тріюмфальний поворот Центральної Ради з початком березня, коротко тривале панованне її, гетьманський переворот, німецька окупація і німецький терор з частковими повстаннями селян, з карними експедиціями, з тюрмами, аж до знову-ж таки славних листопадових днів.

Треба се все пригадати. Властиво, думка повстання зародилася ще ранньою весною, коли то німецькі броневики розігнали 12. травня 1918 р. зїзд селянських спілок. Селяне, що зібралися тоді в числі 12 тисяч, склали Ганібалеву клятву, що сього вони Німцям не подарують. До слова і до політичного значіння прийшла московська реакція, яка зорґанізувалась в „Протофіс". Ся могутня орґанізація великих земельних власників, великих промисловців і фінансістів назначила і повалювала міністрів. Місцеву реакцію підсилило реакційне ворфння з цілої Росії, яке знайшло захист під гетьманською булавою перед большевицьким терором.

Одначе се не припинило орґанізаційної роботи українського народа. Революційні українські партії, як від тепер працювали на пів в підпіллю, на пів явно, зорґанізувались в могутнійший ще, як „Протофіс", — „Національний Союз". І між сими двома орґанізаціями почалася з початку тільки дипльоматична боротьба, яка випала на користь „Протофісу", бо німецьке реакційне командування і німецьке дипльоматичне представництво барона Мума ніяк не хотіло зрозуміти потреб української демократії. Та всеж таки Німці, звязані берестейським договором, не могли вести „єдіно неделімської" політики. Вони принайменьше вдавали, що хочуть самостійної України, хоч буржуазної і реакційної на чолі з гетьманом. Ся німецька позиція розбивала єдиний український фронт, босеред українського громадянства знаходились опортуністи, особливо хлібороби-демократи, котрі до уряду Скоропадського стояли в льояльній опозиції, але рівночасно вязала також руки і реакціонерам, котрі офіціяльно не могли виступити як борці за „єдіну неделімую".

Військова катастрофа центральних держав розвязала їй руки. „Протофісівські" дипльомати дуже добре зрозуміли цілу вартість врочистих заяв антантських „демократів", які ненаЧебто стояли на ґрунті самовизначення народів. І як дальший хід випадків показав, вони не помилялись. Підбадьорені перемогою антантського імперіялізму, який з реакційною Росією заключав льондонський трактат і мав супроти неї політичні зобовязання, російська реакція відважилася на рискований крок.

14. листопаду 1918 р. оголосив гетьман „федераційну грамоту" і настановив кабінет Гербеля. Сей акт з боку російської реакції цілий український народ прийняв, як провокацію, і хопив за зброю. Сили „добровольців" із своїм командантом зразу Келером, потім князем Долгоруковим були невеликі. Невеликі були також сили українського війська. В Білій Церкві стояла українська частина — Січові Стрільці, зорґанізовані з галицьких військових бранців ще в часах влади Центральної Ради. Вибрана Національним Союзом Директорія з пяти членів з Винниченком на чолі і Петлюрою як Головним Отаманом сперлась зпочатку тільки на сю галицьку частину. Одначе національний союз знайшов підтримку у цілого українського народа.

Військові операції Січових Стрільців розпочалися в тім самім дні, що й проголошение „федеративної грамоти", і не минуло кілька днів, а „федералісти" Скоропадського були замкнені в Київі. Дорогу на Фастів зайняли Січові Стрільці, дорогу на Гребінку полтавські і харківські повстанці. Розпочалась місячна облога міста Київа, котра скінчилась тріюмфальним вїздом Директорії. Дальші випадки відомі. Реакційний уряд Скоропадського замінився дуже лівим соціялістичним урядом Директорії. Її декляраціа, яка проголошує принцип трудового конґресу, є компромісом між парляментарною і радянською системою. Відібранне політичних прав у буржуазії — се є вже само собою відхиленнєм від парляментарної системи. Наданнє одначе трудовому конґресови тільки леґіслятивних прав є нічим иншим як парляментаризмом. Екзекутива все ще таки лишається в руках влади, котра стоїть поза трудовим конґресом. Большевицькі теоретики одначе стоять на тому, що не повинно бути розділу влади на леґіслятивну і екзекутивну і що сі дві галузи повинні зіллятися в диктатурі пролетаріяту.

І власне сей компроміс між тими двома державно-правовими принципами показався нежиттьовим в молодій державі, такій ще до того нескон солідованій, як українська. Річ в тім, що ліві течії українських соц. партій стояли на принципі радянської влади на позиції диктатури робітничого і селянського пролетаріяту. Компроміс між двома протилежними системами не міг погодити живих людей і тому, що українська влада не могла станути твердо на одній або на другій позиції, прийшло до розбиття єдиного українського фронту. Ліві фракції не підтримували Директорії, і се дало тільки привід большевикам вмішатись у внутрішні справи України і знову збройною рукою піти на Україну.

Прийшовши сюди, большевики повторили знову ту саму помилку, що в 1918 р. Вони хотіли накинути диктатуру тільки фабричного пролетаріяту над селянством, на Україні дуже спролетаризованим, не числячись з тим, що на Україні на протязі історії склалась цілком инакша соціяльна структура, як на Московщині. Звичайно, соціяльна структура відбивається на відмінній національній психольоґії. Закований від віків в „общині" і „мірі" московський селянин являється податливим матеріялом для диктатури меньшости, якою є робітничий кляс. В тіні диктатури пролетаріяту на Московщині за два роки витворилась селянська московська демократія, бо большевицькими декретами уся феодальна, буржуазна і церковна земля перейшла в руки селян. Сама „община" і „мір" були нічим иншим як пасивним протестом проти великої земельної посілости і зберігали заздрісно всі старовинні свої звичаї й навики, не дозволяючи втручуватись „баринові" у її внутрішне життє. З упадком „барина" община стала архаїчним пережитком, і московський селянин вийшов з неї як індивідуальний користувач землі. Зруйнувавши „общину", Московщина наближилася або наближається своєю структурою до України, і через се на Московщині починає набирати ваги селянство як активний політичний чинник. Від тепер большевики, які до того часу дивились на своє селянство як на обект, а не як на субект політики, мусять з ним рахуватися. Сей погляд на московське селянство перенесли московські большевики також на українське, і се було причиною їх неповоджень на Україні.

Українське селянство, яке як кольонізаторське на нових землях, а не засиджене на старих, проявило на протязі історії велику активність, також і революційну, показчиком якої є повстання, починаючи з XVI. століття. Активне українське селянство не могло дозволити накидувати собі волю з боку фабричного пролетаріяту. Воно виступило із зброєю в руках, щоби повалити владу меньшости. І з сеї боротьби скористала реакція із своїм провідником Денікіним, який тішився симпатією антанти. Одначе, о скільки диктатура промислового пролетаріяту показалась нестерпною для українського селянства, то ще більше нестерпною для нього показалась диктатура поміщицької меньшости, яку репрезентує Денікін.

І знову розпочалася боротьба активного українського елементу з реакцією, яка ще меньше має ґрунту під ногами, як диктатура фабричного пролетаріяту. І тепер вже московські большевики та український народ, який повстав проти Денікіна, ідуть проти спільного ворога і є неначе-б то природними союзниками. Є невиключена можливість, що червоні армії знову займуть Україну. Одначе коли большевицька політика повторить в третє тусаму помилку, що в роках 1917 і 1918, то їм не утриматись на Україні.

Три листопади — 1917, 1918 і 1919 — неначе-б повторювалися. Одначе тільки „неначе-б". За сі два роки поглубилась революція, і українське революційне селянство здобуло собі таку могутню силу, що волі його мусять слухати навіть московські большевики.

До переміни влади на Україні прийде дуже скоро, може навіть в славну річницю петлюрівського повстання, в річницю влади Директорії. Може бути, що влада на Україні буде диктатурою пролетаріяту, але вона буде диктатурою в першу чергу українського селянства.

(З віденського українського тижневика „Воля").

Юр. Сірий.

З ЦИКЛЮ: „ВУЛИЦЯ".

I. Артист.

Своїм виглядом він звертав увагу прохожих більш ніж хто инший в сей день.

Весь скулений, з лицем запухлим, вкритим синіми плямами, притися до паркану найлюднійшої вулиці, тай молив подати милостиню.

Голова йому була замотана клаптями брудного полотна, руки дріжали, рухи їх сплїталися з слизким голосінєм.

— Три дні рісочки не мав у роті... З голоду пухну! — переплітав слова з жалібними звуками і тремтів.

— До лікарні треба би! — почулося з натовпу. До того голосу прилучаються инші, що люблять завжди пити бруд вулиці, а з того пливе міляна монета в тремтячу руку конаючого.

Коли всі розходяться, виконавши свій горожанський обовязок, крадькома підходжу я, налапую в кишені золота і кидаю в руку нікчемности. Кидаю з огидою, з словами повними любови раджу взяти як найскорше візника, та поспішати до лікарні.

Щось скиглить вслід мені. Приймаю се за подяку, зворушений повертаю і знову намовляю поспішати до лікарні.

— Смерть не жде, — кажу; — поспішай, аби не одволікла вона тебе від сього паркану. Тікай від смерти... До лікарні, скоріш яко мога.

* * *

Цілий день потім не мав супокою. Так такий лад може довести до розпуки:

— Боже, допустити до того, щоб людина вмирала з голоду, вмирала під парканом найлюднїщої вулиці!...

По двох днях змучений шуканнем праці і знервований повертав я до дому вулицею, що дихала завжди пустелею.

— Подайте каліці на прожиток, паночку!

Інстинктивно рука полізла до кишені, а очи спинилися на обличі жебрака.

Бліде воно, без найменьшого сліду життя, без краплини крови, з очима мученичими було передімною.

— О, диво! та се-ж тойсамий, що був два дні тому на одній з найлюднїщих вулиць! Се-ж жертва суспільного неладу нашого міста!

— З лікарні вже? — питаю.

— Так, мій любий паночку.

Через шию йому висіла петелька з білої марлі, а з неї висовувалася права рука, — і власне не рука, а кукса, сповита чимсь білим з плямою крови на кінци...

Налапав останню монету в кишені і ткнув бідолашному в ліву руку.

Розмови бути не могло. Без сумніву йому відрізали руку в лікарні... Можливо, щоб зберегти життє, щоб не допустити до отруєння крови.

Почутте поваги до чудес медицини опанувало мене.

Благословляю вас, мужі науки, що з умінням артистів визволяєте людину від смерти!...

* * *

З почуттем поваги до людства йшов я в той вечір широкими пішоходами в натовпі. Море голов і шум від голосів широкою рікою котились у відблисках вечірнього світла назустріч мені і пянили мене.

— Дозвольте припалити! — раптом чую над ухом. Підношу папіроса назустріч тому голосови. Елегантно одягнений, поруч з невиразною жіночою постаттю, стояв молодий повний життя чоловік. В правій руці протягненій до мене тримав він цигаро, а в лівій тоненьку палицю...

Здрігнувши, я пильно обвів очима сю постать. Мозок мій сфотографував обличе сього пана в мент. І... не помиляюсь: Се була та жертва суспільного неладу, яку я два рази зустрічав такою гидкою... Тепер він був здоровий, мав дві руки і приємно, навіть навіть глузливо усміхався.

Благословляю вас, артисти життя! — вирвалося у мене замісць того, щоб сказати „прошу!"

II. Квітки.

Я стежу за нею з самого ранку.

В убогому вбрані, що крило струнку постать, з лицем блідим і змученим, з очима — озерами, з яких крізь намітку соромливости пробивалася надія перевита жахливостю, вона вийшла рано.

Переходила з одної вулиці на другу, волікла за собою довгу тінь, котру ломали стіни високих будинків, топтали люди, коні і кришили колеса.

Перебігала з вулиці на вулицю і гукала:

— Купіть квіток! Квіток купіть!

На правій руці колихався сплетений з лози кошик.

Ще з ранку помітив я, що в ньому на білій хустині хиталося кілька гвоздиків, пучок резеди, два чорнобривці і одна троянда, червона як шматок крови, що запікся на білих грудях.

Досить було комусь з прохожих звернути увагу на неї, досить глянути ненароком на кошик з квітками, як на губах її пробігала раптом змійка усмішки, вродливе лице вкривалося смугами рабського приниження. Бігла за таким і молила взяти квітку.

— Найкращу з квіток „розу", гвоздика або пучок резеди...

А люди йшли пішоходами, гуртами, парами й по одинцю і ніхто не купував тих „найкращих" квіток.

Всі дивилися з призирством на зігнуту постать рабині.

* * *

Як стомилася — сіла на стовбурі запиленого дерева, що стояв на перехресті двох вулиць. Відвернула лице від людий і говорила так:

— Вже вечір скоро, а ніхто не купує. Бодай би не цвили краще, як оттак з вами носитись. Бодайби завяли, як я вяну над вами.

Сиділа та стелила сумом навкруги, а квітки в обіймах соняшного проміння, що вже ховалося за високі городські будинки, тремтіли і вяли, купаючись в насолоді смерти.

Кілька разів підходив я до неї, заглядав до кошика, робив я такий вираз, що мені конче потрібно купити квітку, та вона не звертала на се жадної уваги.

* * *

Почорнілі пелюстки троянди, смагою вкрилися крайки цвіту, схилили голови чорнобривці, пожовкли стебла резеди.

* * *

Кинулася прожогом і обняла зором трупи квіток.

Богатство, про яке кричала цілий день, зникло. Перед нею лежали нікчимні трупи і сумерк вечера вкривав їх...

— Зівяли... — промовила.

Кинула кошик геть далі від себе. Рішучо встала, кокетно випростувала постать і пійшла назустріч ліхтарям, що вже розсівали сяйвом своїм сутінки вечера.

Ненароком штовхнула якогось панка ліктем і розсипала разок сміху перед ним.

— — — — — — — — —

А по якімось часі йшла поруч з дідком, весело щебетала і гордо, напівпризирливо дивилася на натовп, що йшов їй на зустріч.

І очи її казали:

— Я продала квітки.

(„Дзвін").

UKRAINIANS' ONE IDEA.

TO FREE THEIR LAND OF FOREIGNERS.

Reports of the defeat of Denikin's army call general attention once more to the Ukraine. Here is a country which in the near future is bound to attract much notice. The Ukrainians claim to have a homogeneous population of over 40,000,000, mostly farmers, cultivating the richest area of former Russia. Ukrainia proper possesses oil fields and mineral resources, besides wood, wool and hides, in large quantities. This winter is going to see a scramble for food, and surely next spring will come a scramble for raw materials. The Ukraine is the only country in Europe which has any great supply of food or raw materials. Prohibitive exchange rates will cut off many sources of supply, but this will not affect Ukrainia, whose money is now low. Every indication points to a campaign of exploitation in this country.

Covetous peoples and governments have not waited until now to begin extracting the enormous wealth in the Ukraine. The process began in 1917 with the treaty of Brest-Litovsk, when the Germans came to "liberate the Ukrainians from the yoke of the czar." Presently the Ukrainians saw that they had been fooled, but it was too late; the German divisions were firmly implanted in all the principal cities. The Germans were following out their scheme of dismembering Russia and gobbling the parts. For all intents and purposes Ukrainia was annexed to Germany. Then came the debacle on the western front, and the Germans were forced to withdraw their troops. This was the opportunity that the Ukrainian peasantry had been awaiting. Led by a few school teachers, lawyers and priests, they drove out the remaining German soldiers and officials, including the Hetman Skoropadskyj, a Russian reactionary who wished to reunite the Ukraine with Russia.

A republican form of government was set up, with a representative central body. An army was formed mostly from the officers and soldiers who had been conscripted into the Austrian army from the Ukrainian part of Galicia. In occupying the territory to which they laid claim as including Ukrainia, the West Ukrainian Republic, as it was then called, had little difficulty. The garrisons of the different cities were very small, and everybody was awaiting the application of the fourteen points, which at that time were taken as gospel.

Just then the bolsheviki began to get hungry and let their eyes wander toward the rich Ukrainian territory. Trotzky decided to send his missionary army to the south, hoping to get converts and food at the same time. This did not at all coincide with the Ukrainian peasants' view.

Unlike the Ukrainian, the Russian peasant is more or less prepared for common ownership of land because for ages the great landholders have farmed their holdings out to the communities, the peasant getting only the usufruct, and the communities entirely controlling the farms. But the Ukrainian peasants have always known and enjoyed the rights of private property. They have their small farms, to which they are attached with the strongest bonds of sentiment. Hence when the bolsheviki started their campaign against the Ukraine they had a lot of trouble.

The peasant did not respond to the propaganda, and as the peasants are practically the entire population in the Ukraine, the bolsheviki did not succeed. The Ukrainians pulled themselves together and established a solid front trough which the better armed and larger bolshevist army could not break.

At least the Ukrainians were able to hold back the reds until the Poles attacked them in the flank. Poland and Ukrainia are very similar politically if not in race. Both peoples are quite respectable in size, the Poles counting about 30,000,000, numebrs fluctuating with the fortunes of the army; both are adjacent to the central powers and both border on Russia. Poland gravitates toward the Baltic and Ukrainia tends toward the Black sea. Together they form a barrier between the central powers and Russia.

Poland is very ambitious. The Poles would like to extend their territory southeast, as far as the Black sea, if possible.

At present there is an armistice with the Poles, and the Ukrainians state their willingness to live in perfect harmony with Poland, providing Poland will recognize the national unity of the Ukraine.

The Ukrainian peasant is at present a one idea man. He is going to fight right on until his country is freed of foreign troops. He expects to be downed now and then, for he is ragged and has no weapons, but eventually he will chase the Poles, the Russians and Denikin's men away from his farm. He will take on the bolsheviki all alone if other people will keep out, and if some one would supply him with guns, munitions and clothing he would soon defeat the reds. In the meantime he is standing off three big armies, two of which have been armed by the allies for the purpose of fighting the bolsheviki.

A. R. DECKER.

Vienna, Austria, Dec. 1.

(Chicago Daily News, Jan. 9, 1920.)

В КОЖДІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИННА НАХОДИТИСЬ ЧАСОПИСЬ „СВОБОДА".

НЕДУГИ МУЩИН

Я є одинокий специяліст недуг мужеських в Пітсбургу, котрий говорить по українськи.

Найдовше істнуючий, найуспішнійший і заслугуючий на довіре специяліст недуг мужеських, котрий усе своє знане і довголітну практику віддає для услуги недужих

DOCTOR LORENZ
II. поверх, фронт.
644 Penn Ave., Pittsburgh, Pa.

Урядові години: Щодня від 9. рано до 8. веч. В Пятниці від 9. рано до 8. веч. В неділі від 10. до 2.

SANTAL CAPSULES MIDY

МОЧОВІ ВІДХОДИ регулює в 24 ГОДИНАХ

Кожда вачка має напись з MIDY. Уникайте підробів.

ДР. ІВАН СМІТ

ЛІКАР УКРАЇНЕЦЬ. — СПЕЦІЯЛІСТ ОПЕРАТОР.

ДОКОНУЄ НАЙТЯЖШІ ОПЕРАЦІЇ МУЩИН, ЖЕНЩИН І ДІТИЙ, СПЕЦІЯЛЬНО ПРОПУКЛИНУ (Т. Є. КИЛУ), ЛІЧИТЬ З ПЕВНИМ УСПІХОМ РЕВМАТИЗМ, НЕДУГИ ЖОЛУДКОВІ, СЛІПУ КИШКУ, ГЕМОРОЇДИ, ГРУБІ ЖИЛИ, НІС, ГОРЛО, УШИ І ИНШІ НЕДУГИ МУЩИН І ЖЕНЩИН, ЄСЛИ ХТО НЕ МОЖЕ ПРИЙТИ ДО МЕНЕ, ТО НАПИШІТЬ ЛИСТ І ОПИШІТЬ ВСЮ ВАШУ НЕДУГУ. ЗАЛУЧІТЬ МАРКУ НА ВІДПОВІДЬ.

Dr. JOHN SMITH, Jr.,
327 E. 17th Street, New York, N. Y.

Години урядові: 12—2 попол. і від 6—8 вечер, а в неділі і сьвята від 10-тої рано до 2-го пополудни.

Телефон: Stuyvesant 4493.

НА ПРОДАЖ

ЗАКЛАД ФОТОҐРАФІЧНИЙ з найлучшим приряджененем, найновійші машини до фотографованя і побільшуваня портретів; приряди до робленя рам, притім є склад патентових медицин і книжок. Той заклад знаходить ся між Українцями як рівнож і иншими Славянами і вже істнує 6 років. Продати мушу з причини браку здоровля. Першеньство має Українець. Голоситись чим скорше до: M. ZABOY, 638 Ridge, Avenue, Allentown Pa. 137—

ЗБОРНИК ЦЕРКОВНИЙ, великий, 608 сторін.....$5.00
ОТЧЕ НАШ, образ 34x22 1.50

INT'L BOOK STORE,
P. O. Box 1722, Pittsburgh, Pa.

НОВА МАПА ГАЛИЧИНИ

Вже вийшла з друку нова мапа Галичини в українській мові. На ній є виразно намальовані всі міста, місточка, гори, ріки, зелізниці і села. Такої мапи ще в Америці не було. **ЦІНА ЛИШЕ 25 ЦНТ.** (Принимаємо одно центові марки). Замовляйте зараз, бо наклад невеликий. 6—

PEOPLES SUPPLY CO., Dept. 1, Sta. D., Box 51, New York, N. Y.

ВІДЗИСКАНЕ ЗДОРОВЛЄ

Терпів два роки, а тепер може вже працювати. Уважав, що дальше лічене є лише втратою часу і гроший.

Я терпів через два роки так, що часто не міг робити і мій стан здоровля дійшов до того, що я попав у зневіру про можливість виліченя. По прочитаню лічничої методи д-ра Ганнона, я рішив ся його відвідати. Я зістав там підданий специяльному застрікуваню крови, відповідно до вимог моеї недуги, і протягом місяця мій стан поліпшив ся так, що я можу знов працювати. Я пишу се в доказ моеї вдячности за те, що він зділав для мене.

F. WAGNER,
128 Palisade Ave., Bogota, N. J.
13-го падолиста 1919 р.

Коли терпите на якусь ново повсталу або застарілу недугу а потребуєте помочи специялісти приходіть до мене безпроволочно, а я зроблю для Вас те, що міг зробити і для других.

ДОВОДЖУ ДО УСПІХУ

скоро, тривало і за малу нагороду, без ніякої перерви у Вашім занятю. Мої офіси находились через довгі роки в тімсамім будинку, і мене знають як осторожного, ревного і успішного специялиста. Одна візита в моїм офісі і точна екзамінація упевнить Вас, що я зверну Вас на дорогу яка веде до здоровля.

КОЛИ ВИ ТЕРПИТЕ

нервовий розстрій, завороти, ослаблене, кровні і скірні недуги, маячить ся Вам в очах, слаба память, слабі і невеині нерви, безсонність, болі в карку і крижах, ревматизм і безвладність у визах, слабість горла, жолудка і недомаганя кишок, болі невральгічні, горячку на язиці і запір, ТОДІ НАВІДАЙТЕСЬ ДО МЕНЕ.

ПРИМІНЮВАНЄ ЕЛЕКТРИКИ, ЗАШКІРНІ ВСТРІКУВАНЯ І ІНГАЛЯЦІЙНІ МЕТОДИ УПЕВНЯТЬ ВАС ПРО УСПІШНІ ВИСЛІДИ ЛІЧЕНЯ.

Порада зовсім даром. Прийдіть нині. Не відкладайте.

DR. HANNON
СПЕЦІЯЛІСТ
146 EAST 14th STREET
Напроти Tammany Hall, New York.

Години офісові: Денно від 9. рано до 4. попол.—Вечер: від 6. до 8. В неділі і признані сьвята: від 10. до 2. в полудне лише.

Осібний почекальний покій.

ҐАРАНТІЯ 18.000.000 ДОЛЯРІВ

— ПІД ЯКОЮ —

Гроші ПОСПІШНИМ ПЕРЕКАЗОМ посилаємо

до ГАЛИЧИНИ, БУКОВИНИ, ПОЛЬЩІ і инших країв після понизше даного курсу

10.000 КОРОН ЗА 100 ДОЛ., 10.000 МАРОК ЗА 100 ДОЛ., 10.000 ЛЕВІВ ЗА 265 ДОЛ.
100.000 КОРОН ЗА 900 ДОЛ., 100.000 МАРОК ЗА 900 ДОЛ., 100.000 ЛЕВІВ ЗА 2.600 ДОЛ.

Уряди почтові в Галичині задержують доручене гроший нераз цілими місяцями, що викликує велике незадоволене серед наших Земляків. Висилайте грошеву поміч „ПОСПІШНИМ ПЕРЕКАЗОМ", а переконаєтеся, що в протягу трох тижнів гроші зістануть доручені.

Не відкладайте з дня на день і посилайте ще сегодня а в відворотнім письмі отримаете посьвідку, яка є добра на суму 18.000.000 долярів.

Гроші на ощаду висилаємо до старо-краєвих банків по повисше сказанім курсі.

Де би Ви не купували шіфкарту при відїзді до старого краю, гроші пересилайте через нас, бо ми есьмо найбільшим і найвідповіднійшим посередництвом в цілім сьвіті. 7-10

БУКОВИНЦІ Хто має старі документи або листи з краю, то отримає пашпорт через 2 дні. Приходіть до виїзду на Родину.

ВИСИЛАЄМО КОЖДОМУ КАЛЄНДАР НА 1920 РІК БЕЗПЛАТНО

Ми есьмо Українці о чім сьвідчить наше родинне імя, яке знають сотні тисяч людий і довіряють міліони долярів.

TESLUK BROTHERS, 1106 O'FALLON ST., ST. LOUIS, MO. або БРАТЯ ТЕСЛЮКИ TESLUK BROTHERS, 200 BROADWAY, NEW YORK, N. Y.

До КРАЮ!

ШИФКАРТИ ДО ГАМБУРҐА, на найлучші кораблї „МАНДЖУРІЯ", що відходить 11. лютого і „МОНҐОЛІЯ", що відходить 25. лютого, коштує лише $100.

Хто має пашпорт від ШВЕЦЬКОГО або ПОЛЬСЬКОГО консуля, хай присилає сейчас завдаток.

Посилаємо гроші до краю по НАЙНИЗШІМ КУРСІ і з ПОВНОЮ ҐАРАНЦІЄЮ.

MORRIS ENGEL, Banker
129 GREENWICH STREET, NEW YORK, N. Y.

„БУЛИ КОЛИСЬ ЗАПОРОЖЦІ ВМІЛИ ПАНУВАТИ"
ТАРАС ШЕВЧЕНКО.

БІЛЬШЕ ДОВІДАЄТЕСЬ З КНИЖОК, ЯКІ ВЖЕ ПРОДАЮТЬ СЯ:

Календар Січового Базару на рік 1920....50 ц.
Запорожська сльза (Кащенка)..........50 ц.
Повна мапа Галичини (в ній находить ся кожде село)..........25 ц.
Календарик кишенковий на 1920 р.......25 ц.

ВСЕ РАЗОМ ЗА $1.20 ХТО ЗАМОВЛЯЄ СЕЙЧАС. 135-9

Наша адреса:
SICHOWY BAZAR,
34 EAST 7th STREET, NEW YORK, N. Y.

Важна новина

Telephone: Lombard 2593.

Тепер МОЖНА ВЖЕ ПОСИЛАТИ ГРОШІ до старого краю а в коротці буде можна як передтим полагоджувати всілякого рода справи.

Не забувайте отже, що від років Вам знана канцелярія, яка находить ся у власнім будинку:

1) Виробляє і потверджує всілякі Документи так для Америки як і для всіх иних держав в Европі, то є Контракти купна та продажи, Скрипти довжні, Повновласти і т. д.
2) Пересилає гроші до краю тано і безпечно.
3) Виробляє пашпорти до краю.
4) Продає шіфкарти на всі лінії.
5) Продає і купує доми, грунта так в Америці, як і старім краю.
6) Занимаесь вишукуванем і стяганем спадків в кождій державі.
7) Асекурує доми і меблі від огню.

ПОРАДИ ВСЯКОГО РОДА ЗОВСІМ БЕЗПЛАТНО.

Пишіть або голосіть ся на адресу: 8п—

T. J. HRYCEY and CO.,
329 SO. 4th STREET, PHILADELPHIA, PA.
Real Estate Broker, Notary Public, Insurance and Information Office

Канцелярія отворена кождого дня (крім неділь) від години 9-тої рано, до 9-тої вечером.

БУДЬТЕ ОСТОРОЖНІ

КОМУ ПОРУЧАЄТЕ СВОЇ ГРОШІ.

Українці в Америці знають мене добре, бо я понад вісім літ опікував ся їх грошевими справами і вдоволяв їх. 8св—

ПАШПОРТИ вистараюсь в короткім часі. Ви не потребуєте приходити до Ню Йорку по пашпорт, а лише напишіть до мене.

ПОРАДА ДАРОМ У ВСІХ СПРАВАХ.

ЛЄҐАЛЬНІ ПОЛЬСЬКІ І ЧЕХОСЛОВАЦЬКІ БАНКОВІ НОТИ І ГРОШІ

ПРОДАЮТЬ СЯ ПО ДЕШЕВИХ ЦІНАХ.

ГРОШЕВІ ПЕРЕСИЛКИ через Амерікен Експрес Компани.

ARMIN HERZEG
127 WASHINGTON STREET, NEW YORK, N. Y.
БЛИЗЬКО ФЕРИ.

МІСЦЕВІ ОГОЛОШЕНЯ.

ТЕАТРАЛЬНІ ПРЕДСТАВЛЕНЯ.

BROOKLYN, N. Y.

Заходом Укр. Тов. Просьвіта в Бруклині, відограєсь **в неділю, дня 25-го січня 1920 р.** в McCaddin Hall, Berry St., cor. South 2nd St., близько Віліямсбург моста, перший раз в Бруклині драму в 5-ти діях під назвою **„ВИХРЕСТ".** Українці! З огляду, що штука ся буде відограна перший раз в Бруклині і в гру входять найліпші драматичні сили і специяльні декорациї, просить ся о як найчисленнійшу участь. Вступ $1.00, 75 і 50 центів. Початок точно о годині 5-тій пополудни. **По представленю танці.** За взірцевий порядок ручить — КОМІТЕТ. 9-10

NEWARK, N. J.

Заходом тов. „Боян" відограеть ся **в суботу, дня 17. січня 1920 р.** театральне представлене **„ВИХРЕСТ"** в церковній гали при Court St. Початок о годині 8-мій вечер. Штука гарна і підготоване добре, тому повинні явитись на нім наші приятелі гуртовно. 7-8

DETROIT і HAMTRAMCK, MICH.

Спів. Драм. Тов. І. Котляревського відограє **в неділю, 25. січня 1920 р.** в галї „Укр. Хати", 22 Grayling Ave., Hamtramck, Mich., **„СОКОЛИКИ"**, комедія в 4. діях. Родимці! Приходіть, бо се перший раз в Дітройт і околиці. Сьміху до розпуку. Вступ $1.00, 75 і 50 цнт. Початок о годині 7-мій вечером. Режісер Д. А. 8-9

ТОВАРИСЬКІ ЗАБАВИ.

JERSEY CITY, N. J.

Заходом товариства Українських Американських Ветеранів устроюєть ся **ПЕРШИЙ ВЕЛИЧАВИЙ БАЛЬ** в **суботу, дня 24. січня 1920 р.** в Arlington Hall під ч. 706 Grand St., corner Summit Ave. Початок точно о годині 3-ій пополудни. На сей перший баль Українські Американські Ветерани запрошують усі місцеві Братства, Товариства, Сестрицтва і загалом всіх молодих і старих і цілу українську місцеву громаду.

На бали буде много цікавих і несподіваних річий. Просить ся о численну участь у сім бали. За порядок ручить **Комітет Українсько-Американських Ветеранів.** 9-10

NEW YORK, N. Y.

Де належить пійти в середу вечер?! На **СІЧОВИЙ БАЛЬ,** котрий відбудеся **дня 21. січня с. р.** в Укр. Нар. Домі, 219 E. 6th St. Вступ з ґетчеком 35 цнт. Початок о годині 7.30 вечер. Приходіть всі! — СІЧ. 9

NEW YORK, N. Y.

З нагоди 20-літного істнованя **Тов. „Зоря", від. 69 У. Н. С.** устроює

ЮВИЛЕЙ З КОНЦЕРТОМ

в неділю, дня 25. січня 1920 р., точно о годині 5-тій пополудни в Укр. Нар. Домі, 217-219 Іст 6-та ул. в Ню Йорку, Н. Й. В програму входять гарні співи, музичні продукції, декламації і промови. **ПО КОНЦЕРТІ БАЛЬ.** Дірігент п. Онуфрик. Музика п. Гуменюка. За добру забаву ручить — **Комітет.** 9-11

ІСТОРИЧНИЙ КАЛЄНДАР

ВІЗД БОГДАНА ХМЕЛЬНИЦЬКОГО ДО КИЇВА

повинен украсити хату кождого Українця. Образ представляє Б. Хмельницького на сивім кони, а побіч него прапорщики: оден з синьо-жовтим а другий з малиновим прапором і козацька дружина. **Ціна одного календаря з почтою 35 центів. 4 календарі нараз за $1.00.** Посилайте замовленя до Української Книгарні на адресу властителя: 8-11

BASIL HRYSHKO,
439 N. 6th Ave., Scranton, Pa.

ЕКСТРА! ДАРОМ! ЕКСТРА!

Артистично викінчені портрети найгарнійших женщин в ріжних займаючих позах, також опис секретної книжки, містичної около 500 образків мущин і женщин в дуже займаючих і наукових позах, як також катальоґ легких до виконаня штук магічних і много цікавих а Вам незнаних новостий. Читателю не зволікай, але пиши сейчас, залучаючи 6 цнт. на пересилку. 151св—

M-s L. PIASECKA,
301 E. 10th St., New York, N. Y.

АМЕРИКАНСЬКО-УКРАЇНСЬКЕ БЮРО

В ФІЛЯДЕЛЬФІЇ

є одиноким українським офіціяльним репрезентантом в Америці всіх корабельних ліній.

ПРОДАЄ карти корабельні до краю.

ПОМОЖЕ Вам спровадити Вашу родину з краю.

ПОЛАГОДЖУЄ краєві Нотаріяльні і правні справи.

ПОСЕРЕДНИЧИТЬ в відшукуваню кревних і знакомих в старім краю.

УДІЛЮЄ інформацій в справі пашпортів.

В кождій потребі кождий Українець в Америці повинен звернути ся тільки до одинокого українського товариства — Американсько-Українського Бюра в Філядельфії.

Адресуйте:

AMERICAN UKRAINIAN BUREAU, Inc.
322 NORTH 8TH STREET, PHILADELPHIA, PA.

ПОЗІР НА ЦІНИ, РОДИМЦІ! ПОЗІР НА ЦІНИ, РОДИМЦІ!

S. DE VITA

НАЙСТАРШИЙ УКРАЇНСЬКО-АМЕРИКАНСЬКИЙ ДІМ БАНКОВИЙ, ПІД ЗВЕРХНОСТИЮ ДЕРЖАВИ STATE BANKING DEPARTMENT.

Зі згляду на теперішні потреби Ваших Милих в старім Краю висилає гроші НАЙСКОРШЕ під ПОРУКОЮ за ДОРУЧЕНЄ до Галичини

100 ГАЛИЦЬКИХ КОРОН ЗА ТІЛЬКО $ 1.40
1000 ГАЛИЦЬКИХ КОРОН ЗА ТІЛЬКО $10.95

аж до зміни курсу.

Видаємо КНИЖКИ ОЩАДНОСТИ Краєві на зложені корони а також і перекази БАНКОВІ асекуровані і платні в кождім закутку сьвіта на виміняні гроші.

ШИФКАРТИ І ВИСИЛКА ЛЮДИЙ

найскоршою і найбезпечнійшою спосібностию. Нім виїдете зголосіть ся до нас а будете вдоволені. Безплатно виробляємо подання о як найскорше одержане пашпортів для костумерів під ПОРУКОЮ. Стрічаємо Вас на стації в Ню Йорку і провадимо на корабель. Стараємось о дешевий нічліг.

Зголошуйтесь платого сейчас особисто або листом до чесного

S. D. VITA,
НАЙСТАРШИЙ УКРАЇНСЬКО-АМЕРИКАНСЬКИЙ ДІМ БАНКОВИЙ,
2105 FIRST AVE., Dep. RU. 1, NEW YORK CITY.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕНЯ.

(Оголошеня женитьби не приймаєсь)

ДО КРАЮ! Хто хоче працювати на кораблі кілька годин денно при легкім занятю, нехай звернеть ся до: GREENWICH LABOR AGENCY, 129 Greenwich Street, New York, N. Y. 124—

Пошукую свого брата **ФЕДЯ МЕЛЬНИКА,** з села Мізонь, повіт Долина, Галичина. Перед роком перебував в Пенсильванії. Хтоби про него знав або він сам, зволить зголосити ся до: JOHN MELNYK, 89 Bay Way, Elisabeth, N. J. 6-11

Пошукую **ВАСИЛЯ СКІП,** з села Остобіж, Галичина. Перед двома роками був в Клівленд, Огайо. Хтоби о нім знав, або він сам, прошу зголоситись до: АНДРЕЙ КОРНИЛО, 92 Dey St., Jersey City, N. J. 8-10

Пошукую своїх братів **ГРИГОРІЯ МИХАЙЛА КАРАВАНА,** Григорій має перебувати в Дітройт, Міш., а Михайло в Ст. Луіс, Міз. Хтоби про них знав або вони самі зволять зголосити ся до: ALEX KARAWAN, 12 No. Fourth St., Easton, Pa. 8-10

Пошукую свого товариша, **ВАСИЛЯ ЗЕЛЕМА,** з Ропиці, Гал. Перебував перед роком в Стемфорд, Конн. Хтоби о нім знав, або він сам, зволить зголоситись до: W. MATEJKO, 1157 E. 22nd St., Brooklyn, N. Y. 5

Пошукую свого шваґра **МИХАЙЛА ВИНТОНЮКА,** з села Нагорони, пов. Заліщики, Галичина. Перед шістьома роками перебував в Монстан Віллям, Канада. Хтоби про него знав або він сам зволить зголосити ся до: ILKO BEREZIAK, 632 Hazard St., Palmerton, Pa. 9-10

Пошукую свою краянку **МАРІЮ БАРТКОВУ-ПОМОРЯНСЬКУ,** з Копичанець, повіт Гусятин, Галичина. Має перебувати в Ню Йорку. Хтоби про неї знав, або вона сама, зволить зголосити ся до: MARIA GONDZ, 6613 Marietta St., Pittsburgh, Pa. 7-9

Пошукую свого шваґра **ІВАНА ГАВРИЛІВ,** з села Бортники, пов. Товмач, Галичина. Перед кількома роками перебував в Монтреалї, Канада. Хтоби про него знав або він сам зволить зголосити ся до: KIRYLO KLYKAYLO, 767 McKinstry, Detroit, Mich. 7-9

Пошукую брата **АНТОШКА ЯБЛОНСЬКОГО,** з села Ворелиць, повіт Ліско, Галичина. Хтоби про него знав або він сам зволить зголосити ся до: MICHAEL YABLONSKI, 13 Pine St., Carnegie, Pa. 7-9

Пошукую свою сусїдку **ТЕКЛЮ РИВУС або ҐОЛЕМБІОСКУ,** з села Липиця Горішня, повіт Рогатин, Галичина. Має перебувати в Ню Йорку. Хтоби про неї знав або вона сама, зволить зголосити ся до: NASTI FEDYK, замужна Ільчишин, 520 Delaware St., Olyphant, Pa. 9

Пошукую **АННУ БРИК,** родом з Шманківчик, Галичина. Чотири роки тому назад віддалась в Форт Віллям, Онтаріо, за незнакомого менї мущину і виїхала мабуть до Квібек, Онтаріо, Канада. Хтоби про неї знав або вона сама зволить зголосити ся, а дістане нагороду. JOHN ROT, Box 11, Munising, Mich. 9-11

Антін Вишинський, з села Сухостав, повіт Гусятин, Галичина, пошукує в дуже важній справі свою сестру **АННУ ВИШИНСЬКУ.** Хтоби про неї знав або вона сама зволить зголосити ся до: ANTIN WYSZYNSKI, 76 Edward St., Toronto, Ontario, Canada. 9-11

Де є мій знакомий **АНДРЕЙ БІГАН?** Перед роком перебував в Вініпеґу, Канада. Він походить з села Річки, повіт Рава Руська, Галичина. Хтоби про него знав або він сам, зволить зголосити ся до: LUC SALITRIW, 911 Auston Ave., Albion, Mich. 7-9

Хто знає де є мій шваґер **МИКОЛА ШУМАНСЬКИЙ** з Вибранівки, повіт Бібрка, Галичина. Замешкалий в Глібовичах Великих. Хтоби про него знав або він сам зволить зголосити ся до: ANASTAZIA STROCKA (замужна Чорний), 74 Cicotte Ave., Detroit, Mich. 7-9

Де є мій знакомий **АНДРЕЙ БІЛАН?** Перед роком перебував в Вініпеґу, Канада. Він походить з села Річки, повіт Рава Руська, Галичина. Хтоби про него знав або він сам, зволить зголосити ся до: LUC SALITRIW, 1 Merritt St., Detroit, Mich. 9-10

Братя, **ПЕТРО і СТЕФАН ВОЛОЩУКИ,** котрі перебувають в Канаді, зволять писати до свого брата Павла Волощук в італійськім полоні. PAWLO WOLOSZCZUK, Prigionier di Guerra, Casale di Altamura, Reparto No. 4, Provincia di Bari, Italia. 9

Краяни, **ІВАН ГРИБИК і ГР. С. ПОПЛАВНИК,** з повіту Рогатинського, Галичина, зволять писати до свого знакомого в італійськім полоні під адресою: TEODOR SZEKYTA, Prigionier di Guerra, Casale di Altamura, Reparto No. 4, Provincia Bari, Italia.

ПОТРЕБА хлопців понад 16 літ, до науки тапіцерованя діточих візків. Стала і чиста робота. Голоситись до: JERSEY CITY GO-CART CO., 354 Mercer St., Jersey City, N. J. 7-9

ПОТРЕБА мужеського кравця до помочи при костумерській роботї. Стала праця. Платня від $30 і висше на тиждень. A. PASICHNYK, 513 E. 16th St., New York, N. Y. 8-10

ПОТРЕБА ДІВЧАТ до завиваня пакунків. Добра платня. Стале занятє. Голоситись до: HOLLAND BUTTERINE COMPANY, Bay St., corner Provost St., Jersey City, N. J. 2-14

ПОРТЕР, самотний або жонатий, бездітний, потрібний сейчас. Жадаєсь добрі поручаючі письма. Голоситись до: DAY NURSERY DAUGHTERS OF ISRAEL, 220 East Fifth Street, New York City. 7-9

Пошукую в дуже важній справі свого товариша **АФТАНАСА ГОРЯЧОГО,** з села Колоколин, пов. Рогатин. Хтоби з нім знав або він сам, прошу голоситись до: PAUL DMYTRIW, c/o Svoboda, 83 Grand St., Jersey City, N. J. 7-9

ПЕРЕПИСКА З ЕВРОПОЮ.

(Українські часописи в Европі просить ся о передрук).

Пошукують в старім краю слідуючих осіб:

Юзя Горин, сина **Юрка Горін,** з Бурштина, повіт Рогатин, Галичина. Зволить зголосити ся до матери Yawdokia Horyn, 131 Thomkins Street, Stapleton, N. Y.

Сеня Соломовського, з Лобші, повіт Рогатин, Галичина. Пошукує її тато. Зволить зголосити ся до: Stephen Solomowski, 131 Thomkins Street, Stapleton, N. Y. 9

О. ФРАНЦ і СТЕФАНІЯ НАЗАРЕВИЧІ. Чи Ви ще в Валківцях? Ми тут нічого не знаємо що з Вами діеть ся від початку війни. Пишіть на адресу: REV. V. ULANYTZKY, 240 Centre St., Nanticoke, Pa. 8-10

СТАРОКРАЄВА ПЕРЕПИСКА.

(Передрук з часописи „Вперед", на просьбу редакції).

Лука і Гонората Колодій. Геркімер, 310 Кіно стр., Америка. Дорогий Брате і Сестро відізвіться. Ми здорові. Іван оженився, а є в польськім полоні. Йосиф на Україні. Мата і тато постарілися. Рузя в дома. Здоровлю, родина. Тернопіль, Дороша 42.

ПЕКАРНЯ НА ПРОДАЖ

з браку здоровля властителя, зі всіми прирядами. Рент $30, оборот тижневий понад $1.000. Памятайте, що на хлібі є половина зарібку. Ціна $1.600. Пишіть до: 7-14

А. ФИЛИПЧАК,
BOX 21, ROME, N. Y.

НИКОЛАЙ СТАНИСЛАВ
майстер шевський.

Хто хоче мати краєві сильні чоботи як офіцирські, мужеські або женські, щоби взяти їх до краю, нехай зголосить ся до мене, а я їм зроблю. Чоботи від $20 до $35. Продам також шкіру або верхи готові. Свій до свого! 6в27

131 E. 3rd ST., NEW YORK, N. Y.
межи Avenue A & First Avenue.

УЧІТЬ СЯ З ДОСЬВІДІВ ДРУГИХ ЯК СТЕРЕЧИ СЕБЕ.

Богато чужинців в Ню Йорку падає жертвою людий, які уважають се за свою професію. Щоби захоронити себе перед всяким надужитем, порадно булоб для Вас порозумітись з Central Mercantile Bank of New York, котрого задачею є стеречи Ваших інтересів і захоронити Вас перед всякими можливими втратами при висиланю гроший до Европи, виміні гроший, вкладаню депозитів, закупні карт корабельних, стараню ся о пашпорти, плаченю податків і у всіх других справах, які відносять ся до добра Ваших інтересів. 8—

Коли Ви хочете заощадити свої тяжко запрацьовані гроші, користно для Вас буде, коли Ви послухаєте нашої ради і віднесетесь до:

THE CENTRAL MERCANTILE BANK OF NEW YORK,
69 FIFTH AVE., NEW YORK, N. Y.

УКРАЇНСЬКА РОБІТНЯ ОБУВЯ МАКСИМА ІВАНЦЕВА

Українці, котрі думають їхати до краю, повинні постарати ся у свого старокраєвого шевця зробити собі на старокраєву моду, з доброї шкіри

ЧОБОТИ АБО ЧЕРЕВИКИ.

В старім краю нема шкіри і нема з чого зробити добрих чобіт, тому зайдіть сейчас до свого українського шевця і дайте замовлене зробити собі перед відїздом до краю сильні чоботи або черевики. Не зволікайте, а сейчас приходіть і дайте заказ на чоботи. Очікуємо. Адреса: 9

MAXIM IVANCEW,
609 E. 12th ST., NEW YORK, N. Y.

ХУСТКИ

висилайте або беріть з собою до старого краю, бо там нема. Маємо великий вибір хусток зимових і літних. Ціна їх як слідує: 153—

Хустка з волочки, біла, 46x46 цалів..........$ 3.00
Хустка з волочки, біла або чорна, 60x60 цалів..........5.00
Хустка велика, вовняна 2x2 ярди 7.00
Хустка велика, зимова, до завиваня..........10.00
Хустини літні, білі, по..........2.00
Хустини літні, чорна або бронзова з френзлями..........4.00

Замовленя посилайте на адресу:

UKRAINIAN BAZAR,
168 E. 4th St., bet. 1st and Ave. A, NEW YORK, N. Y.

КОРАБЕЛЬНІ КАРТИ
ПЕРЕСИЛКА ГРОШИЙ

до Галичини, Польщі, Румунії і Чехо-Словакії по найнизших цінах. Доручене запевнюєсь. 130—

EMIL GERMANUS,
мировий судія
185 Springfield Ave. and 214 Ferry St., Newark, N. J.
Оснований 30 літ.

АМЕРИКАНСЬКІ ВІСТИ.

Оскаржує правительство о розстрату гроший.

Сенатор Майлс Пойндекстер, що обїзджає тепер більші міста і агітує, щоб його поставлено на кандидата в президенти з рамени републиканської партії, заявив на зборах в Ню Йорку, що теперішне правительство Злучених Держав видало на війну 30.000,000.000 долярів. З того 10.000,000.000 долярів позичено воюючим державам по стороні Америки, 15.000,000.000 долярів видано на активне провадженне війни, а 5.000,000.000 долярів не знати де поділись.

Брак ґазетного паперу в Канаді.

Як в Злучених Державах, так і в Канаді дався відчути тепер великий брак ґазетного паперу. Не знаємо, як поводиться там тепер українським видавництвам, але з англійськими зле. Минувшого тижня у Вінніпеґу заперестали виходити на якийсь час три великі англійські дневники, бо забракло їм паперу.

Не хочеш віддати себе, то віддай перстень.

Лава присяглих у міськім суді в Петерсон, Ню Джерзи, видала рішенне, що заручиновий перстень є заключенням контракту, і коли контракт сей зломиться, то перстень мусить бути звернений противній стороні.

Молодець Йосиф Пік вніс скаргу на паню Юлію Ендерсон, яка колись була панною Юлією Міллер, о зворот суми 335 долярів, яко вартість заручинового перстеня. Слідство виказало, що пані Ендерсон, будучи ще панною, спродала перстень, а свому нареченому Пікови казала, що згубила його.

Суд мав розслідити, чи перстень був дарунком, чи заключенням контракту. Коли заключенням контракту, то він мусить бути звернений, а коли нема перстеня, то муситься звернути суму гроший, заплачену за перстень. І лава присяглих видала оречення в користь покривдженого.

Інфлюенца в Шікаґо.

В Шікаґо поширилася в останних кількох днях інфлюенца на велику скалю. Кождого дня лікарі доносять про сотки нових случаїв інфлюенци і десятки случаїв запалення легких. Десятки хорих вмирає денно.

З рільничого страйку в Арґентині.

Рільничий страйк вибух в двох провінціях Арґентини, в Буенос Айрес і Кордобі. Страйкери палять стирти збіжа по полях і також підпалюють шпихлірі. В Кордобі спалено майже всі засоби збіжа. страйкери послугуються у своїй роботі побільшаючим склом. Вони накладаютх нічю побільшаючі скла коло стирт збіжа, а коли в день припече добре сонце, лучі сонця, переходячі через побільшаючі скла, спричиняють огонь і стирти починають горіти.

Польська торговельна палата.

При польськім посольстві і консуляті у Злучених Державах основано Економічну Раду, яка буде півурядовим дорадчим тілом для обох сих інституцій в справах торговельних і фінансових. До Ради входить 15 осіб. Їх першою задачею є зорґанізованне американсько-польської торговельної палати.

З КАРПАТСЬКОЇ (УГОРСЬКОЇ) УКРАЇНИ.

Офіціяльне проголошенне автономії.

Прага, 15 грудня. Чеське пресове бюро доносить з Ужгорода (Унґвару), що вчера розвішено на цілій области Карпатської України оповіщенне про автономний статут сеї країни.

РУХ У ВІДДІЛАХ У. Н. СОЮЗА.

НЮ ЙОРК, Н. Й. Тов. „Зоря", від. 69, повідомляє своїх місцевих і позамісцевих членів, що 20-літний ювилей сего товариства відбудеться в неділю, 25. січня, о годині 5-тій пополудни. Обовязком кождого члена явитися в Укр. Н. Домі, 217-19 E. 6-та улиця в Ню Йорку, о годині 3-тій пополудни, а то з тої причини, що товариство буде фотоґрафуватися. Котрий з членів на означену годину не прибуде, той не буде мати памятки з 20-літного ювилею. — О. Плескун, предс.; К. Гураль, кас.; М. Бодвар, секр. фін.; В. Мартинів, секр. рек.

СІЧОВІ СТРІЛЬЦІ*).

Сторінка до історії борців за самостійність Української Народньої Республики.

Українське громадянство галицької України мало знає про Січових Стрільців, які від перших днів творення УНР, брали живу участь в боротьбі за Україну. СС. зорґанізувалися в Київі ще за Центральної Ради. Брали визначну участь в повстанню проти гетьмана, боролися цілий час проти большевиків і все оставали вірними ідеї самостійности України. В склад СС. увійшли полонені царською Росією УСС., яких російська революція застала в ріжних закутинках Росії. Так стрільці, як і старшини вступили в ряди української армії, організуючи ся в окрему військову одиницю під назвою Січових Стрільців. Організація СС. скоро зростала і в короткі зросла до корпусу, який числив 20 тисяч людий. СС. відразу стали свідомою частицею української армії, а тереном їх боротьби через увесь час була Соборна Україна.

СС. займали окреме становище в українській армії по перше тому, що СС. були вповні свідомим українським військом, із своєю окремою ідеольоґією і окремими установами. Окрема ідеольоґія містилася в тому, що СС. все й всюди обороняли твердо й свідомо самостійність УНР., а у своїй деклярації з марта 1919 р. СС. ясно й недвозначно заявили urbi et orbi, що вони будуть підпомагати тільки такий уряд на Україні, який буде йти з народом і признає самостійність УНР.

З тої дороги СС. не зійшли й донині.

Окремою установою СС. була Стрілецька Рада. Була се інституція, яка рішала всі важнійші справи СС. без огляду на становище й положення України. Стрілецька Рада нагадувала в дечому Козацьку Раду із старої запорожської Січі. СС. не йшли сліпо за ким би то не було — навпаки СС. все мусіли бути добре поінформовоними про ситуацію на Україні і тоді децидувалися на боротьбу, як та боротьба дійсно була для добра УНР., та з тої причини СС. не можна ніколи закинути політиканства, як се свого часу деякі круги на Україні закинути хотіли. Натомісць СС. вірно й свідомо через цілий час боронили прав України і не похилили свого прапору перед ніким. Із „Стрілецької Думки", органу СС., можна точно довідатися, що СС. все стояли на сторожі самостійної України й революції і уважали побіду революції своєю побідою, а упадок революції своїм упадком.

Замітною інституцією при корпусі СС. була рівнож Пресова Кватира СС. із своїми підвідділами. Прес. Кв. мала дати СС. все те, чого потребує СС. поза військовими справами як громадянин. Вона мала зібрати всі матеріяли, що дотикали СС. в їх боротьбі за права України.

Видавничий Відділ Прес. Кв. СС. видав Стрілецький Календар із дуже інтересним змістом, який є в змозі дати читачеви звязле понятте про ціле життє-бутте СС. Крім сього Вид. Відд. Пр. Кв. видавав „Стрілецьку Думку", в якій були освітлювані всі справи СС. і подавані точні інформації про життє цілого українського народу.

При Прес. Кв. був рівнож Альманаховий Комітет, завязаний в м. Староконстантинові, який мав на меті видати Альманах СС., а сей мав бути історичним документом і звеличати память упавших героїв із СС. як Загаєвич, Черник і др. Та останні події не дали здійснити задуманого пляну і видання Альманаха відложено через кризу на Україні, спричинену незгодою між провідниками української армії і становищем антанти супроти України, та є всякі дані, що криза ся скоро промине, і тоді Прес. Кв. зможе опять думати про неврушну працю.

Послідним місцем довшого постою СС. був Староконстантинів на Волині, який по занятю большевиками Житомира став осідком всіх властий волинської землі. Тут був Кіш СС. із понад 3.000 новобранцями. Присяга новобранців на вірність УНР. відбулася при участи головного отамана С. Петлюри й міністра праці т. Безпалка.

СС. полишили по собі як найкращі спомини у всього населення без ріжниці національности, бо по приході СС. волинська земля віддихнула й відпочала і всюди тоді настав лад і взірцевий порядок, а сталося се завдяки СС.

Неправдою є, як подала польська преса, немовби СС. перейшли на сторону большевиків. СС. не хилили прапору перед ніким і хочби прийшлося їм уступити перед ворожою силою, то вони будуть далі працювати над здійсненням свого ідеалу, а сей є: Самостійна, від нікого незвисима Українська Народня Республика.

*) Щоби розвіяти неточність і неясність, треба знати, що Корпус Січових Стрільців (СС.) є окремою орґанізацією в українській (петлюрівській) армії і ніколи не належав до галицької армії. Натомісць до галицької армії належала Бриґада Українських Січових Стрільців (УСС.).

В КОЖДІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИННА НАХОДИТИСЬ ЧАСОПИСЬ „СВОБОДА".

А МАТИ ЖДЕ...

Пійшов Василько, бо такий приказ був.

Довго не пускали, а третого року він приїхав на коротку відпустку.

І знову пращатись треба.

Така страшна хвилина.

Зі всіми і зі всім горячо пращався — мабуть чув, що на все.

І не вернув...

Не вернув і меньший Влодзьо.

Той пійшов гордий, бадьорий і вірив твердо, що верне.

А мати плакала і ждала день в день.

А в тойсам час хтось сміється вдоволений!

Продають свої воєнні записки міністри і ґенерали за міліони.

Виявляють перед світом, який краще, по майстерськи вмів використати всі новітні здобутки техніки для... смерти міліонів.

І вони сміються.

Що-ж два, три міліони народу? Пусте, бо вони міліони за те мають!

А мати плаче.

А мати жде... Ю. Р.